

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW: - KÖPASYRLYK TÜRKMEN-TÜRK GATNAŞYKLARY BU GÜN BAÝ TEJRIBÄ EÝEDIR, BU BOLSA SYÝASY, YKDYSADY, MEDENI-YNSANPERWER ULGAMLARDA ILERI TUTULÝAN WEZIPELERI ÜSTÜNLIKLI DURMUŞA GEÇIRMEK ÜÇIN BERK BINÝAT BOLUP DURÝAR.

ZAMAN

INTERNATIONAL MEDIA
TÜRKMENISTAN

2-nji awgust, 2024. Belgisi 31/1597

ÝANGYÇ-ENERGETIKA ULGAMYNYDA HYZMATDAŞLYK GIŇELDILÝÄR

31-nji ýulda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Türkiýe Respublikasynyň energetika we tebigy serişdeler ministri Alparslan Baýraktary kabul etdi.

Döwlet Baştutanymyz myhmany gadymy türkmen toprağynda mübärekläp, şu gezekki saparyň çäklerinde türkmen kärdeşleri bilen geçiriljek duşuşyklary geňşermeleriniň

netijeli boljakdygyna we iki ýurduň energetika ulgamyndaky gatnaşyklarynyň ösdürilmeginde hem-de pugtalandyrylmagyna ýardam berjekdigine ynam bildirdi.

Myhman wagt tapyp kabul edendigi, döwletara gatnaşyklaryň möhüm meselelerini ara alyp maslahatlaşmaga döredilen mümkinçilik üçin hoşallyk bildirip, hormatly Prezidentimize we türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly

Berdimuhamedowa Türkiýe Respublikasynyň Prezidenti Rejep Taýyp Ärdoganyň iheren mähirli salamyny ýetirdi. Nygtalysy ýaly, Türkiýede Türkmenistan bilen giň ugurlar boýunça üstünlüklü ösdürilýän netijeli hyzmatdaşlygyň pugtalandyrylmagyna aýratyn ähmiýet berilýär.

Hormatly Prezidentimiz hoşniýetli sözler üçin minnetdarlyk bildirip, doganlyk döwletleriň Baştutanyna mähirli salamyny we iň gowy arzuwlarýny beýan etdi hem-de köpasyrlyk türk-

men-türk gatnaşyklarynyň bu gün baý tejribä eýedigini, munuň bolsa syýasy, ykdysady, medeni-ynsanperwer ulgamlarda ileri tutulýan wezipeleri üstünlüklü durmuşa geçirmek üçin berk binýat bolup durýandygyny belledi. Ýurtlarymyzyň arasyndaky hyzmatdaşlyk özara ynanyşmak, birek-birege goldaw bermek esasynda ikitaraplaýyn görnüşde, halkara guramalaryň çäklerinde üstünlüklü ösdürilýär.

Köpugurly ikitaraplaýyn hyzmatdaşlykda söwda-ykdysady ulgama aýratyn orun berilýär. Şunuň bilen baglylykda, Türkiýe Respublikasynyň yurdumyzyň daşary söwda dolanyşygunda öňdäki orunlaryň birini eýeleýändigini belledildi. Şeýle-de, ýangyç-energetika, magdan önümçiligi, ulag-aragatnaşyk, oba hojalygy, maýa goýumlar babatda netijeli ikitaraplaýyn we sebit derejesindäki gatnaşyklary ösdürmek üçin ägirt uly mümkinçilikler bar.

Duşuşygyň dowamynda döwlet Baştutanymyz Türkmenistanyň tebigy serişdelere baý ýurtlarynyň biridigini we Türkiýe bilen energetika ulgamynda hyzmatdaşlygy mundan beýläk-de dowam etdirmäge taýýardygyny aýtdy. Belenilişi ýaly, häzirk wagtda türkmen gazynyň doganlyk Türkiýe Respublikasyna, soňra Yewropa ýurtlaryna iberilmegi möhüm meseleleriň biri bolup durýar. Şunuň bilen baglylykda, türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň şu ýylyň martyna Türkiýe Respublikasyna amala aşyran saparynyň çäklerinde Türkmenistan bilen Türkiýe Respublikasynyň arasynda uglewodorod serişdeleri babatda hyzmatdaşlyk etmek boýunça mejiller hakynda Jarnama hem-de «Türkmengaz» döwlet konserni bilen Türkiýe Respublikasynyň Energetika we tebigy serişdeler ministrliginiň arasynda tebigy gaz ulgamynda hyzmatdaşlygy ösdürmek meselesi babatda özara hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ähtnama gol çekilendigi nygtaldy. Bu resminamalar nebitgaz pudagynda hyzmatdaşlygy mundan beýläk-de giňeltmek üçin möhüm hukuk binýady bolup hyzmat edýär.

Häzirk wagtda Hazar deňziniň türkmen kenarynda utgaşykly dolanyşykda işleýän elektrik stansiýasynyň gurluşygy dowam edýär. Onuň işe girizilmegi türkmen elektrik energiýasyny Hazar deňziniň üsti bilen goňsy döwletlere, şol sanda doganlyk Türkiýe Respublikasyna we beýleki ýurtlara eksport etmäge mümkinçilik berer. Şunuň bilen baglylykda, ýokarda ady agzalan ugurlarda hyzmatdaşlygy ösdürmegiň mümkinçilikleri ara alyp maslahatlaşyldy. Döwlet Baştutanymyz türk tarapyňyň tekliplerine garamaga hem-de netijeli başlangyçlaryny goldamaga taýýardygyny tassyklady. Duşuşygyň ahlyrynda strategik döwletara

hyzmatdaşlygyň iki doganlyk ýurduň we olaryň halklarynyň bähbidine mundan beýläk-de üstünlüklü ösdüriljekdigine ynam bildirildi.

Türkiýe Respublikasynyň energetika we tebigy serişdeler ministri Alparslan Baýraktaryň ýolbaşçylygynda Türkmenistana gelen wekilýet meýilleşdirilen çäreleriň çäklerinde «Türkmengeologiya» döwlet korporasiýasynyň, şeýle hem yurdumyzyň Energetika ministrliginiň ýolbaşçylary bilen duşuşyklary geçirdi. Olarda ýangyç-energetika, elektroenergetika ýaly pudaklarda iki doganlyk ýurduň arasyndaky hyzmatdaşlygy işjeňleşdirmegiň geljekki mümkinçilikleri gyzylanma bildirilip ara alyp maslahatlaşyldy.

«Türkmenggeologiya» döwlet korporasiýasynyň ýolbaşçylary bilen geçiren duşuşygyň barşynda belenilişi ýaly, häzirk wagtda Türkmenistanda giň gerimli döwlet maksatnamalary üstünlüklü durmuşa geçirilýär. Munuň özi daşary ýurtly hyzmatdaşlar bilen bilelikdäki taslamalary amala aşyrmakda netijeli gatnaşyklary giňeltmek üçin amatly şertleri döredýär. Şunuň bilen baglylykda, türk tarapy duşuşyga gatnaşyjylary MTA kompaniýasynyň işi bilen tanyşdyryp, bilelikdäki dag-magdan işlerini, şol sanda Köýtendagda magdan ugry hem-de Garabogazkök aýlagynda seýrek duş gelýän minerallar boýunça bilelikde iş alyp barmak baradaky teklihi beýan etdi. Öz nobatynda, türkmen tarapy bu tekliple-garamaga taýýardygyny aýtdy.

Türkiýäniň wekilýetiniň yurdumyzyň Energetika ministrliginiň ýolbaşçylary we wekilleri bilen geçiren duşuşygyň çäklerinde Türkmenistanda elektrik energiýasynyň, energiýanyň gaýtadan dikeldilýän çeşmeleriniň netijeli peýdalanlymagyna, energiýa tygşytlajy tehnologiýalaryň ornaşdyrylmagyna döwlet derejesinde uly ähmiýet berilýändigini nygtaldy. Öňde goýlan wezipeleri üstünlüklü çözmekde öňdebaryjy dünýä tejribesiniň öleşdirilmeginde, innowasion tehnologiýalaryň ornaşdyrylmagyna ileri tutulýan ugur hökmünde garalyar.

Türkiýe Respublikasynyň energetika we tebigy serişdeler ministri öz wekilçilik edýän döwletinde energetika pudagynyň ösüşi barada aýdyp, häzirk wagtda elektrik energiýasyny daşary ýurtlardan satyn almak üçin täze bazarlaryň öwrenilýändigini habar berdi we bu meseleleri ara alyp maslahatlaşmaga taýýardygyny beýan etdi.

Duşuşyklaryň dowamynda türkmen toprağynda bildirilen myhmansöýerlik hem-de meýilleşdirilen çäreleriň ýokary guramaçylyk derejesi üçin hormatly Prezidentimize we Gahryman Arkadagymyza tüýs ýürekden hoşallyk bildirildi. Türk tarapy geljekde-de netijeli hyzmatdaşlygy ösdürmäge gyzyklanma bildirýändigini tassyklady.

HOŞNIÝETLI GOŇŞUÇYLYK GATNAŞYKLARY BERKIDILÝÄR

30-njy ýulda wise-premyer, Türkmenistanyň daşary işler ministri, Ykdysady hyzmatdaşlyk boýunça türkmen-eýran toparynyň türkmen tarapyňyň başlygy R.Meredow hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň tabşyrygy boýunça Eýran Yslam Respublikasyna iş saparyny amala aşyrdy hem-de bu ýerde

Eýran Yslam Respublikasynyň täze saýlanan Prezidenti Masud Pezeşkianýň wezipä girişmek dabarasyna gatnaşdy.

Saparynyň çäklerinde Türkmenistanyň daşary işler ministri dostluklyk ýurduň Prezidenti tarapyndan kabul edildi. R.Meredow Eýran Yslam Respublikasynyň täze saýlanan Prezidentine hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň hem-de türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň salamyny we iň gowy arzuwlarýny ýetirdi.

Öz nobatynda Eýranyň Prezidenti ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyň pugtalandyrylmagyna we hemmetaraplaýyn ösdürilmeginde ägirt uly goşant goşýan hormatly Prezidentimize hem-de türkmen halkynyň Milli Liderine mähirli salamyny beýan etdi.

Häzirk wagtda Türkmenistan we Eýran Yslam Respublikasy dürlü ugurlar boýunça ýakyn hyzmatdaşlyk edýärler. Şunuň bilen baglylykda, EÝR-niň Prezidenti Masud Pezeşkian ýangyç-energetika, elektrik energiýasy, ulag-üstaslygy ugurlary boýunça ozal gazanylan ylaşyklary mundan beýläk-de pugtalandyrmagyň meselelerini-ne ünsi çekdi hem-de Türkmenistanyň bu ugurda öňe sürýän möhüm başlangyçlaryna we durmuşa geçirýän umumadamzat ähmiýetli taslamalaryna ýokary baha berdi.

Söhbetdeşler duşuşygyň dowamynda özara hyzmatdaşlygyň ikitaraplaýyn görnüşde bolşy ýaly, halkara guramalarynyň çäklerinde hem üstünlüklü ösdürilýändigini kanagatlanma bilen bellediler. Soňky ýyllarda syýasy-diplomatik, söwda-ykdysady hem-de medeni-ynsanperwer ulgamlarda iki ýurduň arasyndaky hyzmatdaşlyk işjeň häsiýete eýe bolýar, bu gatnaşyklaryň hil taýdan täze many-mazmun bilen başlanýandygyny bilýär.

HALK MASLAHATY – MILLI DÄPLERINŇ GÖZBAŞY

Häzirk wagtda yurdumyzyň syýasy-jemgyýetçilik durmuşynda möhüm waka öwürüljek Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisini guramaçylykly hem-de ýokary derejede geçirmeklige giňden taýýarlyk görülýär. Täze taryhy eýýamda yurdumyza giňden ýaýbaňlandyrylan durmuşa-ykdysady özgertmeleriň ileri tutulýan ugurlaryny kesgitlemekde we demokratik başlangyçlary mundan beýläk-de ösdürmekde bu maslahatyň ägirt uly taryhy ähmiýeti bar.

Türkmen jemgyýetini dolandyrmagyň iň bir gadymy institutlarynyň biri bolan Halk Maslahaty döwürleriň we nesilleriň aýrylmaz arabaglanyşygyny beýan edip hem-de ata-babalarymyzyň köp asyrlaryň dowamynda toplan taryhy tejribesini özünde jemlemek bilen, onuň mejlislerinde wajyp ykdysady, syýasy meseleleri ilatly giň gatlaklarynyň gatnaşmaktarynda ýaşuly nesliň wekillerini bilen maslahatlaşyp çözülipdir. Türkmen halky hemişe ýaşuly nesle aýratyn hormat bilen garap, il-ýurt bähbitli işlerde olaryň baý durmuş tejribesine daýanyppdyr we maslahatly çözümleri kabul edipdir. Häzirk taryhy döwürde halk demokratiýasynyň bu hakyky ýörelgesi yurdumyzyň jemgyýetçilik-syýasy durmuşynda mynasyp orny eýeleýär we ag-

zybir halkymyzyň ata-babalarymyzyň parasatly pähimlerine ygrarlydygyny ýene-de bir gezek aýdyň tassyklaýar.

Şu ýylyň 12-nji iýulunda bolan Ministrler Kabinetiniň giňişleýin mejlisinde Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisini gu-

ramaçylykly geçirmek barada aýdanlary Diýarymyzda milli demokratiýanyň döwrebap rövüşde amala aşyrylýandygynyň aýdyň mysallarynyň biridir. Onuň esasy maksady ata-babalarymyzyň asylyl wesýetlerine wepalylygymyzyň nyşany bolan, türkmen halkynyň döwleti dolandyrmakda toplan köpasyrlyk tejribesine daýanyp, döwlet we jemgyýetçilik durmuşynyň möhüm meselelerini çözmäge ilatymyzyň ygtyýarly wekilleriniň giňden gatnaşmagyny üpjün etmek, jemgyýetiň agzybirliğini, jebisligini berkitmek, milli demokratiýa-ny ösdürmek boýunça gazanylan üstünlükleri

döredijilikli kämilleşdirmek hem-de halk häkimiýetiniň ýokary wekilçilikli edarasynyň – Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisini guramaçylykly geçirmek ýaly wezipeleri çözmäge gönükdirilendir.

2023-nji ýylyň ýanwar aýynda döredilen Türkmenistanyň Halk Maslahaty halkymyzyň bähbitlerine wekilçilik edýän ýokary wekilçilikli edaradyr. Onuň işi demokratiýa, aýanlyk, adalatlylyk, kanunyň hökmürowanlygy, halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalaryny ileri tutmak, adamyň we raýatynyň kanunyň öňündäki deňligi, adamyň hukuklaryna we azatlyklaryna hormat goýmak, çözümleri erkin ara alyp maslahatlaşmak we kabul etmek, jemgyýetçilik pikirini nazara almak ýaly ýörelgelere esaslanýar. Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyz Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň mejlisiniň çagyrmak we guramaçylykly geçirmek hakynda 20-nji ýulda Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Prezidiumynyň Kararyna gol çekdi. Bu Kararda Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisini 2024-nji ýylyň 24-nji sentýabrynda Aşgabat şäherindäki Maslahat köşgünde geçirmek belledildi.

Häzirk wagtda Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň mejlisine taýýarlyk görmegiň barşynda onuň agzalygyna wekilleri saýlamak möhüm wezipeleriň biri bolup durýar. Bu işde yurdumyzyň syýasy partiýalaryna, jemgyýetçilik birleşiklerine uly orun degişlidir. ■ 2

YUNESKO-nyň sanawyna girizildi
YUNESKO-nyň Bütindünýä mirasy komitetiniň Nýu-Delide geçirilen mejlisinde Italiýadaky Appiý ýoly Bütindünýä mirasynyň sanawyna goşuldy. ■ 4

Tomus içimlikleri
Yssy günlerde adam bedeniniň suwuklygyna bolan islegi has-da artýar. Köpimiz suwsuzlygymyzy gandyrmak üçin gazlandyrylan ýa-da reňkli içimlikleri içýäris. ■ 5

Parizde sport baýramçylygy ýokary depginde dowam edýär
100 ýyldan soň 3-nji gezek Parizde geçirilýän XXXIII tomusky Olimpiýa oýunlarynda ilkinji 5 günün netijesinde medal sanawynda hytaýlylar öňde barýar. ■ 7

Russell ýeniş gazansa-da, Hamilton ýenişi diýlip yglan edildi
Formula 1 boýunça möwsümiň 14-nji ýaryşy Belgiýanyň Stawole şäherindäki «Spa-Frankorçamps» trassasynda geçirildi. ■ 8

ARKADAG ÝYLDYZY ASMANDA – ARKADAG ŞÄHERI ZEMINDE ŞÖHLE SAÇYAR

«Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda Arkadag şäheriniň açylmagynyň bir ýylylygy mynasybetli tutulan ulý toý-dabaralar Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyş döwrinde agzybirligimiziň, jebisligimiziň, gazanyň ajaýyp üstünliklerimiziň begenç-buýsançly beýanyna öwürüldi. Şatlykly toý gününde asman jisimlerini öwrenýän «Kosmos-Yer» jemgyýetinden älem giňişligindäki ýyldyzlaryň birine «Arkadag» adynyň dakylandygy baradaky hoş habaryň gelip gowuşmagy ildeşlerimiziň baýramçylyk ruhuny has-da artdyrdy. Munuň özi älem-jahanyň Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallalary bilen bu ajaýyp künjekde amala aşyrylýan beýik işlere bildirýän buýsanjynyň özboluşly şöhlelenmesidir. Älem giňişliginde ýüze çykarýlan asman jisimine «Arkadag» adynyň dakylandygyny tassyklaýan güwänamanyň, şeýle-de teleskopyň we onuň düşüren suratlarynyň Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetine gowsurylmaga bolsa, Arkadagly ý ýamymyzda älemyňaslygynyň ösmegi üçin ulý işleriň yzygiderli amala aşyrylýandygyny görkezme bilen, bu ugurda zähmet çekýän hünärmenleri täze üstünliklere ruhlandyrdy. Gahryman Arkadagymyzyň parasatly başlangyçlaryny mynasyp dowam etdirýän hormatly Prezidentimiziň tagallalary netijesinde bi-

na bolan Arkadag şäheriniň mümkinçilikleri bolsa şu günün hem geljegini parahatçylygyny döretmekdäki we gurmakdaky mekdepdur. Täze şäher halkara sylaglaryň eýýäm 21-sine mynasyyp boldy. Şäheriň gurluşygunda ýaşajylylar üçin in amatly, rahat we howpsuz şertleri üpjün etmäge gönükdirilen öndebaryjy innowasion çözümleriň we «ýaşyl» tehnologiýalaryň aňrybaş derejede

peýdalanylmagy dünýäniň öndebaryjy şähergurluşyk taslamalary bilen deňeşdirilende hem haýran galdyrýar.

Türkmen halkynyň Milli Lideri Arkadag şäherine ýygý-ýygýdan iş saparyny amala aşyryp, şäheri ösdürmegiň ikinji tapgyrynda gurulmagy meýilleşdirilýän binalaryň şekil taslamalary, olaryň ýerleşik ýerleriniň çyzgylary bilen tanyşyp durýar. Ýakyn Gahryman Arkadagymyza Çeperçilik haly kärhanasynyň we seýilgähiň taýýarlanylýan taslamasy hem görkezildi.

Mälim bolşy ýaly, Arkadag şäheriniň köp sanly ýaşajylylarynyň ýüztutmalary we haýyşlary esasynda halýçylyk kärhanasyny gurmak boýunça döwlet derejesindäki çözüň kabul edildi. Munuň özi türkmen gelin-gyzlarynyň döreden dünýä nusgalyk el işleriniň, halýçylyk sungatynyň häzirkiki döwürde dowam etdirilmeginde we täze iş orunlarynyň döredilmeginde möhüm ähmiýete eýe bolar. Halýçylyk pudagyňyň bu desgasy täze şäheriň binagärlik keşbi bilen bir bitewi sazlaşygy emele getirip, türkmen halýalarynyň dünýä nusgalyk görnüşleriniň dokalmagyna mynasyyp orny eýelär.

Gahryman Arkadagymyz görkezilen taslamalar bilen tanyşyp, bu ýerde haly kärhanasynyň bina edilmeginde çuňňur many bar. Türkmen halýalary, olary dokamak sungaty asyrlar aşyp gelýän edep-terbiýe mekdebidir. Bu sungatyň ösdürilmegini möhüm wezipede hökmünde kesgitlenendir. Şunuň bilen baglylykda, halýçylyk sungatynyň dowamata atarylmagy asyrlar aşyp gelýän ýagşy ýörelgeleriň häzirkiki döwürde ruhuna kyba rowaçlyklara beslenmegini şertlendirýär diýip belledi.

Milli Liderimiz täze şäherde gurulmagy meýilleşdirilýän seýilgähde ady rowaçyňa öwürülen bedewleriň heýkelleriniň oturdylmagy, olaryň her birine degişli ýazgylarda bedewleriň taryhyna we görkezene netijeleriňe bagyşlanan maglumatlaryň ýerleşdirilmegini aýtdy. Munuň özi şöhraty dünýä dolan bedewler ähliahk söýgüsiniň aýdyň nyşanyna öwürler.

Adamzadyň bagtly we sapaýy ýaşamagy üçin amala aşyrylan beýik işleri bilen jahany guwandyrýan, ady äleme dolan türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň jany sag, ömri uzak bolsun, il-ýurduň, bütin dünýäniň ýagty geljeginde gönükdirilen sahatly işleri hemişe rowaçlyklara beslensin!

Hurmağul ANNAGURBANOWA,
Bäherden etrap bedenterbiýe we sport bölüminiň
KAIG-nyň başlygy, tällimçil-mugallym.

DÜNÝÄ PAÝHASYNYŇ ÇEMENI

Magtymguly Pyragynyň döredijiliginden hyýalyňa gelýän setirler dünýä akyldarlarynyň, alymlarynyň ruhy mirasynyň gymmatlynyň näderejede ýokarydygyny ykrar edýär. Şahyryň goşgularynda öz döwürüne çenli ýaşap geçen belli şahsyýetleriň döredijiligine ýüzlenilýär, akyldarlaryň gymmatly hazynasyna okyjynyň ünsi çekilýär. Şeýlelikde, türkmen diliniň söz baýlygynyň many öwüşginliligine, sözüň aslyk manyynyň akyldarlaryň döredijiliginde şol bir manyyny saklap galandygyna göz ýetirmek mümkin. Gadymy Gündogaryň ussat filosofy, alym akyldary Omar Haýyamda şeýle setirler bar:

Meniň tarapyndan Haýýama salam,
Soňra aýdyň, ham ekeniň eý, Haýýam.

Ussat şeýle diýmek bilen, özüniň heniz köp zady öwrenmelidigini, köp zady akyly ýetirmelidigini nygtaýar.

Akyldar şahyr Magtymguly Pyragyda hem edil şunuň bilen ugurdaş manyda getirilýän setirlere salgylanalyň: *Jahyllykda çar tarapa atyşan, Bilmezlikde ham işlere gatyşan.* Häzirkiki zaman türkmen dilinde «ham» sözüniň manyсы daşky deri örtüginä aňladýar. Emma bu sözi söz içinde getirip utananynda, onuň manyсы pikirine görä many berýär. «Ham» sözi arkaly şeýle many berýän setir Jalaluddin Rumiya hem bar: «Hamdym, bişdim, köýdüm». «Ham» sözi hem sözlükden görnüşü ýaly, «çig», «bişmedik», «ýaňy dogan» diýen manylary berýär. Mundan başga-da, bu söz entek durmuş tejribesi bolmadyk, işe bişmedik diýen manylarda gelip bilýär.

Günde yüz köý geler-geçer bu başa,
Agyrtma, sözümiň ýykmagyň oglum.

Magtymguly Pyragynyň ýokarky setirlerindäki «köý» sözi «hyýal», «piki» diýen manylary berýär. Akyldar şahyryň öz goşgularynyň üsti bilen halkymyza baky miras goýan gadymy köne sözleri türkmeniň altyn hazynasyna öwürüldi. Magtymguly Pyragynyň şygrylaryndaky sözleriň many aňladýş aýratyn lgy Gündogary edebiyatynyň ýazuw nusgalary bilen deňeşdirilip öwrenilende, sözleriň manyynyň şol bir aslyk manyyny saklap galýandygyny görüňär. Şeýle derňewleriň geçirilmegi şahyryň döredijiligine has çuň düşünmäge mümkinçilik berýär.

Süleyman NEPELOW,
Türkmen döwlet medeniýet institutynyň talyby.

MEDENIÝETE WE SUNGATA

gol beren

Halkymyzda «Ýigide mün dürli hünär hem azdyr» ýa-da «Yhlas bilen aglasaň, sokur gözden ýaş çykar» diýen pähimler ýöne ýere aýdylmandyr. Bu ýagdaý hut Agamyrdyň durmuşyna-da mahsus bolupdy. Agamyrat Baltaýew bilen meniň tanyşlygym 1992-nji ýylda açylan Türkmen döwlet medeniýet institutunda bolup geçipdi. Men şol ýyl institutnyň «Drama teatrynyň režissýory» bölümünde gaýybana okap başlapdym. Şonda Agamyrat biziň toparymyzy «Köpçülik çärelerini guramak» sapagyndan okadýardy. Soňra men telewideniýäniň režissýorlygundan «Türkmenfilm» birleşigine işe gelmeli bolupdym. Meniň wezipäme kino düşýän artistlere, kino düşürmek üçin rugsat alyp bermek hem girýärdi. Munuň üçin bolsa Medeniýet ministrligine ýüz tutmaly bolýardy. Bir gün hem ministrlikde teatrlara we tomasa jaýlaryna jogap berýän bölümde, Agamyrada duşýammy, görüp otursam ol şol bölümniň müdiri wezipesinde işleýän eken, şeýdip biz Agamyrat bilen kárdeş bolup gidiberdik. Şondan soň meniň kalbymda Agamyrdyň täsin ykbaly barada okyjylar köpçüligine ýetirmek hewesi döredi.

1970-nji ýylyň ýaz aýlarynyň bir günü Lebab welaýatynyň Saýat etrabynyň Lebab daňhan birleşiginiň Çaltut obasynyň dünýä inen Agamyrdyň dürli kárden baş alyp çykyan ýnsan bolup ýetişmegine belki kakasynyň hem ejesiniň yhlaslary sebäp bolandy. Ol entek Saýat etrabynyň 6-njy orta mekdebiň 3-njy synpnda okaýarka, obasynyň sazçylyk mekdebine okuwa girip, dutar, akkordeon, gitara ýaly saz gurallaryny çalmagy öwrenipdir. Onuň daşyndan Agamyrat obalaryndaky medeniýet ögünde çeper höwesjerler gurnaklarynyň işjeň agzasy bolýar. Toýdur baýramlarda çeper höwesjerler topary hem-de maşgala ansambly bilen yzygiderli çykyş edýär. Şeýdibem onuň arzuwy hasyl bolýar.

Agamyrat 1987-nji ýylda orta mekdebi tamamlap, öňki Aşgabadlyň Türkmen döwlet pedagogiki sungat institutuna okuwa girýär. 1988-1989-njy ýylda Watan öňündäki gulluk borjuna ýerine ýetirýär. Soňra ol institutda okuwyny dowam etdirýär. Ol 1990-1991-nji ýylda Russiýa Federasiýasynyň Sankt-Peterburg şäherindäki uniwersitetde okaýar. 1992-nji ýylda Türkmen döwlet medeniýet institutunda okuwyny dowam edip, instituty «Medeni aň-bilim işgäri», «Medeni guramaçylyk işiniň guramaçy usulýetçisi» hünäri boýunça tamamlap, şol ýyl ýokary okuw mekdebinde «Halk döredijiligi» tejribehanasyň müdiri wezipesinde zähmet uýluna başlaýar. A. Baltaýew institutda okaýan döwri belli sungat ussady Sapargeldi Çilowlaryň we kompozitor Atda Çaryjewiň başlangyjy bilen döredilen «Merjen» (häzirkiki wagtda «Miras») folklor-etnografiýa toparynda çykyş edip, soňra topara ýolbaşçylyk edýär. Agamyrat halypasy, Türkmenistanyň at gazanan medeniýet işgäri, Türkmenistanyň ussat mugallymy Hojak Mämmedowuň ýolbaşçylygyna gürdumyzyň dürli künjeklerindäki obalarda folklor-etnografiýa mirasyny öwrenmek boýunça ylmy-gözleg saparlarynda bolýar. Etnografiýa gözlemlerini netijesinde ýüze çykarýan maglumatlaryň esasynda lätleriň, küştöpdileriň, toý aýdymalaryny we beýleki halk döredijilik eserleriniň gadymy nusgalary dikeldilip, «Merjen» folklor-etnografiýa toparynda sahnalaşdyrylýar.

1992-2008-nji ýyllar aralygyna A.Baltaýew Türkmen döwlet medeniýet institutunda «Halk döredijiligi» tejribehanasyň müdiri, «Halk döredijiligi» kafedrasynyň ulý mugallymy, «Medeni guramaçylyk işi», «Aktýorçylyk sungaty» kafedrasynyň müdiri bolup işlemek bilen, milli sungatymyzyň folklor, tans, aýdym-saz, teatr, etnografiýa ugurlaryna degişli döredijilik, ylmy-usulýet işlerini alyp barýar. Ol «Halk döredijiligi» esaslary, «Medeni guramaçylyk işi» hünär derstlerinden okuw maksatnamalaryny hem-de gollanmalaryny ýazýar, hünär beriş derstlerinde talyplara sapak berýär. Şeýle-de, onuň H.Mämmedow bilen bilelikde taýýarlan «Sumbar nagmalary» kitapçasyny neşir edýär. Onuň ilkinji ýazan makalalary, goşgulary, kysсалary entek mekdepede okaýan döwürlerinde etrap gazetinde, institutda okaýarka merkezi gazet-žurnalarda, ylmy neşirlerde çap edilip başlanýar. Onuň 2012-nji ýylda O.Orazow bilen bilelikde «Türkmenistanyň taryhy-medeniýet ýadugärlikleri: gözbaşlar we dowamat», A.Jykyýew bilen bilelikde «Nowruz – türkmen halkynyň milli baýramy», 2014-nji ýylda awtor-daşlar bilen bilelikde orta mekdepleriň 10-njy synp okuwçylary üçin «Medeni miras» derisi boýunça okuw kitaby, 2018-nji ýylda «Bagt toýu: durmuş toýunyň adaty we häzirkiki zaman döpdessurlary» atly ylmy monografiýasy, 2023-nji ýylda bolsa awtor-daşlar bilen bilelikde orta mekdepleriň 11-nji synp okuwçylary üçin «Medeni miras» derisi boýunça okuw kitaby neşir edildi.

Şu ýyl alymyň «Arkadag hem Pyragy – köňüller samçyragy» atly monografiýasy çap edilip, okyjylara ýetirildi.

Agamyrat ýokary okuw mekdebinde tamamlagy ýylynda taryh ylmylarynyň doktory, professor A.Orazowuň ýolbaşçylygyna «Türkmen milli toý-baýramlary» atly diplom işini ýazýar. Şondan soň ol akademik A.Jykyýewiň kandidatlyk ylmy işini taýýarlaýar. Akademik B.M.Massonyň we W.I.Sarianidiniň, S.Atanýajazowuň, belli alymlar T.Hojanýazowuň, M.Gurbanowuň, A.Berdigewiň ýolbaşçylygynyndaky arheologiýa we etnografiýa ylmy-gözleg toparlaryny düzüminde güneşiň Dişarymyzyň dürli künjeklerinde arheologiýa we etnografiýa barlaglary geçirmäge gatnaşýar we täze ylmy açuşlary edýär.

A.Baltaýewiň milli medeniýetimiziniň taryhyna we ösüş menzillerine, folklor, aýdym-saz, tans, sirk, teatr we döredijilik sungatyna, arheologiýa hem-de etnografiýa ylmy ugurlaryna degişli 1986-njy ýylda häzirkiki wagta çenli ýazan ylmy makalalarynyň ençemesi türkmen, rus, iňlis dillerinde neşir edildi. Hekaýalarydyr goşgulary gazet-žurnal sahypalarynda çap edildi. Ylmy makalalarynyň 200-den gowragy gürdumynda, şonuň ýaly-da daşary ýurtlaryň ençemesinde dürli dillerde çap edildi.

Agamyrdyň kakasy hünäri boýunça ýol gurluşyk bolsa-da, aýdym-sazdan habarly bolupdyr, sygryýet, çeper sungat bilen meşgul bolupdyr. Dessanlaryň ençemesini ýatdan bilip, suhangöýligi bilen toýlarda märekiň hyzmat edipdir. Halka ruhbelentlik paýlan tebigy zehinli ýnsan bolupdyr. Agamyrdyň ejesi Altyn daýza dokuz ogul, bir gyz – on gaganý dünýä inderip, olary watanperwer, zähmetsöýer, ilhalar nesiller edip terbiýelemek bilen bir hatarda, halk döredijilik eserleriniň mazmun hem-de ýerine ýetiriliş usullaryny çagalaryna öwredipdir. Perzentleriniň ählisiniň aýdym-saz, tans, folklor, drama sungatyna habarly bolmagyny, perzentleriniň sungata ykballyny baglamagyny gazanypdyr.

A.Baltaýew medeniýet, ylmy-bilim ulgamlarynda işlemek bilen, ökde guramaçy hökmünde özüni ykrar etdirmege başardy. Ol Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň Arheologiýa we taryh institutunyň bölüm müdiri we alym kätibi wezipesinde işläň döwründe «Arkadag hem Pyragy – köňüller samçyragy», «Oguzkent – Oguz hanyň şäheri», «Aba seýsiň atşynaslyk mirasy», «Türkmenistanyň suýahatçylyk merjeleri», «Parzdepe ýadugärliگی – medeniýetiniň ösen gadymy ojaýy», «Köýtendagyň täsinlikleri», «Köneürgenjiň ýadugärlikleri – medeni mirasnyň genji», «Dünýä ýaň salan Merw», «Etnografiýa sözlük», T.Hojanýazow bilen awtor-daşlykda «Türkmen manady – bagtyýarlygynyň nyşany» atly kitaplary ýazýar. Onuň jogapkär redaktorlyk etmeginde «Sumbar nagmalary», «Türkmenistanyň arheologiýa we etnografiýa ylmynyň ösüşi» atly ylmy makalalar ýygundygyňy, şeýle hem «Türkmen topragy – dünýä ýaň salan medeni gymmatlyklaryň ojaýy» atly halkara ylmy maslahatyň tezistleri we beýleki saldamly eserleri neşir edildi. Şonuň ýaly-da, ol Türkmenistanyň Medeniýet ministrligi tarapyndan taýýarlanlygy «Türkmenistanyň görnükli teatr, kino, sirk artistleri» we «Garaslyklyk joşguny, kys-salar ýygundygy» atly kitaplaryň hem düzüjisine we awtorydyr.

A.Baltaýew YUNESKO-nyň işleri barada Türkmenistanyň milli toparynyň we onuň sekretariatynyň «Gadymy Merw», «Köneürgenç», «Nusaý galalary» ýadugärlikleri toplumlaryny, «Görogly» dessançylyk sungatyny, «Nowruz» baýramyny hem-de «Küştöpdä» aýdym we tans dessuryny YUNESKO-nyň Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizmek üçin hödürnme resminamalary taýýarlamağa gatnaşýar. Ol milli bilermen hökmünde Birleşen Milletler Guramasynyň Bilim, ylmy we medeniýet meseleleri boýunça ýöriteleşdirilen guramasy bolan YUNESKO-nyň gu-

ramagynda daşary ýurtlaryň ençemesinde geçirilen Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizmek boýunça geçirilen mejlislerinde çykyş edýär.

A.Baltaýew 1993-1995-nji ýyllarda Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň Taryh institutunda aspiranturada okaýar we 2010-2013-nji ýyllarda ylmylaryň kandidaty diýen alymlyk derejesini almak üçin dalaşgärliге kabul edilýär we taýýarlaýyş okuwlarynda dissertasiýa we ylmy işleri ýazmak boýunça okuw-usulýet tejribelerini üstünlikli öleşdirýär. 2019-njy ýylda bolsa dissertasiýalary goramak boýunça ýöriteleşdirilen geňeşe goramak üçin hödürleýär we 2023-nji ýylda kandidatlyk derejesini gorap, taryh ylmlarynyň kandidaty diýen ylmy derejä mynasyyp bolýar. Ol Halkara Türkmen alabaý itleri assosiasiyasynyň agzasy bolmak bilen, türkmen alabaýynyň we türkmen tazysynyň standartlaryny taýýarlamağa hem gatnaşýar.

Yeri gelende A.Baltaýewiň türkmen kino sungatyna hem goşandygyny belläşmek gelýär. Bu bolsa onuň ata-babalarymyzyň «Yigide mün dürli hünär hem azdyr» diýen parasatly pähimlerine eýerýändiginden nyşandyr. Ol 2004-nji ýylda kinorežissýor, Türkmenistanyň halk artisti Ilmyrat Bekmigeýewiň surata düşüren «Deňiziň däl gaýalary», 2007-nji ýylda kinorežissýor Şahmyrat Annamyradowuň surata düşüren «Mertebe», 2016-njy ýylda Türkmenistanyň at gazanan medeniýet işgäri Yazmyrat Şadurdyýewiň surata düşüren «Parzdepe», 2018-nji ýylda Türkmenistanyň at gazanan artisti, kinorežissýor hem aktýor Şirli Mollaýewiň surata düşüren «Beýik Yüpek ýoly», «Nusaýdan Dehistana çenli» filmlerinde kiçiräk keşplerde çykyş edýär. 2020-nji ýylda ýene-de Şirli Mollaýewiň surata düşüren «Türkmen alabaýy» atly çeper-publististik filmde bolsa maslahatçy bolup zähmet çekýär.

A.Baltaýew 2019-njy ýylda Türkmenistanyň Medeniýet ministrliginiň döredijilik işgäri bölüminiň esasy hünärmeni, 2021-nji ýylda bari bolsa ministrligiň teatrlar we tomasa edaralary bölüminiň başlygy wezipesinde zähmet çekmek bilen, döredijilik işini üstünlikli alyp barýar. Onuň «Türkmen owazy» teleradioaýlygymynda taýýarlan ýan hem özüniň alyp barýan Gahryman Arkadagymyzyň döreden aýdym-saz eserlerine hem-de dünýä meşhur bolan milli aýdym-sazlarymyza bagyşlanan «Bir eseriň söhbedi» atly gepleşigi yzygiderli ýaýalma berilýär.

A.Baltaýewiň teklibi bilen Türkmenistanyň medeniýet we sungat işgärleriniň we Magtymguly Pyragynyň sygryýet güni mynasybetli geçirilýän medeniýet hepdeliginiň çäginde oba medeniýet ögleriniň işini kämilleşdirmek, resminamalar dolanyşygynyň usulýetini döwrebaplaşdyrmak, tans we folklor sungatynyň gadymy nusgalaryny dikeltmek boýunça usuly maslahat hem-de usuly gollanmalaryň sergisini, şeýle hem her ýyl «Berkarar Watanyň folklor sungaty» atly usuly maslahatyny geçirmek ýola goýuldu.

A.Baltaýew 2004-nji ýylda Türkmenistanyň Ýaşlar baýragyna, 2013-nji, 2016-njy, 2018-nji ýyllarda Türkmenistanyň Prezidentiniň «Türkmeniň Altyn asyry» atly bäsleşiginiň ýeňijisi bolup Şa serpaýyna, 2023-nji ýylda bolsa TÜRKSOY halkara guramasynyň 30 ýyllyk jubileý medalyna, şeýle-de taryh ylmylarynyň kandidaty diýen ylmy derejä mynasyyp boldy. Özüniň yhlasy, zehini, ukup-başarmagy bilen dürli kárden baş alyp çykyş, eziz kyblasynyň we kabesiniň arzuwuny hasyl eden Agamyrat Baltaýew bu gün bagtly durmuşda ýaşaýar. Onuň bagtly maşgalasy bar, gyzlary Maýsa, Mähri, Merjen ýokary okuw mekdeplerinde bilim alsalar, körpeleri Ajap bilen Azat, orka mekdepede okap ýörler. Uly gyzy Maýsa kakasynyň yzyna eýerip, ylmy işlere ymtlylyk. Biziň bilen bolan söhbetdeşlikde Agamyrat Baltaýew türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza hem-de hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyza berk jan saglyk, uzak ömür, döwlet bähbitli alyp barýan utumly işleriniň rowaçlyklara beslenmegini arzuw etdi.

Akmyrat HOJABERDIYEW,
Oguzhan adyndaky «Türkmenfilm» birleşiginiň hünärmeni.

YSSY HOWADA SUWUŇ ADAMA TÄSIRI

Adam bedeni tomus aýlarynda örän köp mukdarda suw talap edýär. Agyz suwunyň düzüminde adamyň saglygy üçin wajyp bolan minerallar bar. Meselem, suwdaky magniý ýürek-damar üçin esasy işjeňligi ýerine ýetirýär. Magniý ýetmezçiligi arterial gan basyşyny ýokartlandyryar.

Içilýän suwuň arassalagy möhüm bolup, arassalanmadyk suwuň düzüminde adam üçin howply bakteriyalar, wiruslar, infeksiýalar, minerallar, duzlar we çägeler bolup bilýär. Hapa agyz suwy adama aşakdaky keselleriň howpuny salýar: Böwrek daşlarynyň döremegi, içgeçme, mergi, ganly içgeçme, garahassalgy, polio-miýelit, guzzymra we gurçuk ýokançlyklary.

SAGDYN BOLMAK ÜÇIN NÄÇERÄK SUW IÇMELI?

Bu barada hem dürli pikirler bar. Lukmanlaryň pikirine görä, adamyň 1kg agramyna – 30 ml suw ýetmeli. Netijede, her gün 2-3 litr arassa suw içmeli. Suwuň 150 millilitrini 10 minutlyk dowamunda içmeli. Şeýle edilende suw bedenimizde dotly öleşýär. Bedenimizze barýan suw azsala, ol gurap başlaýar.

Gan goňalýar we dokumalaryň kistorod we ýokumly madda bilen üpjün edilmegine ýaramaz täsir edýär. Adam hortlany başlaýar, işjeňligi peselýär, suwsaý. Şol wagt suwsuzlygy gandyrmasaňyz, saglyk bilen bagly dürli näsazlyklar ýüze çykýar.

Aşa köp suw içmegiň hem zyýanly taraplary bolup, gürege we böwrege agram düşýär. Sebäbi damarlarda aýlanýan we böwreklerden arassalanylýan geňäniň ganly möçberleri azalýar. Uly adamyň bedeniniň 65 göterimini suw tutýar. Adamyň ýaşy ulaldygyna bedenindäki suw hem azalýar. Gartaşan adamlaryň bedeninde 57 göterim, bábeklerikide 75-80 göterim suw bolýar. Bedeniň dürli agzalarynda we dokumalarynda suw dürli möçberde bolýar. Suwuň iň köp bölegi myssa dokumalarynda bolup, soňra süňk dokumalarynda

ýerleşýär. Suwuň iň az bölegi ganda bolýar.

SUWUŇ SAGLYGA PEYDASY

Suw derini çyglandyryar. Böwrekler bedeniň tebigy süzjüsi. Emma onuň hem has netijeli, sazlaşykly işlemegi üçin arassalanan suw zerurdyr. Suw oňlanýşykly ulanylsa, bedenden gerekmejek galyndylary we zähmetli maddalary çykarýar. Günüň dowamunda 5 bulgur suwuň içilmeği infarkty döremek howpuny azaldýar.

Suw – bogunlaryň tebigy çalgysydyr. Ol ýetmezçilik edende, damarlarda çykýar. Suw iğmitiň öleşdirilmegine ýardam berýär. Ol diňe bir «galylndylary» bedenden çykarmak bilen çäklenmän, eýsem, aşgazan-ičege ulgamynda bolup geňäniň himiki özgerişliklere gatnaşýar. Suw bedeniň ygzygnylygyna hem täsir edýär. Käte biz aýjygandyrys diýip pikir edenimizde suw içmeli. Ol bizi agyr aşgamlık naharyndan hem halas edýär.

Adamyň sagdynlygy üçin suw örän peýdalydyr. Arassa suw içiň! Janjanyz sag bolsun!

Patma KADYROWA,
Aşgabat şäherindäki 2-nji Saglyk ögüniň maşgala lukmany.

DÜNYÄ TÄZELIKLERI

gysga setirlerde

Yelizaweta II portreti aukSIONA çykarlydy. Meşhur estrada aýdymçysy Maýkl Jekson tarapyndan çekilen merhum britan Şa zenany Yelizaweta II portreti aukSIONA çykarlydy. Portrete 10 müň dollar baha kesildi. AukSION 3-nji awgustda meýilleşdirilýär we girdejinin bir bölegi haýyr-sahawata gönükdiriler.

Dünjani in meşhur moda brendi. «Lyst» seljeriş platformasy 2024-nji ýylyň ikinji çär-üeginiň jemi boýunça in meşhur moda brendleriniň sanawyny hödürledi. Birinji orny «Loewe» ispan markasy eýeledi. Ol bu babatda Italiýanyň «Miu Miu» brendinden öňe geçdi. Liderleriň üçüginde «Prada» hem girdi. Ilkinji başlygy «Saint Laurent» we «Bottega Veneta» brendleri jemledi.

Öküz uruşlary gadagan ediler. Kolumbiýanyň Prezidenti Gustavo Petro 2027-nji ýyldan başlap, ýurtda öküz uruşdymagy gadagan edýän kanuna gol çekdi. Parlament tarapyndan makullanan kanunda öküz uruşlaryny doly ýatarmaga çenli üç ýylyk geçiş möhletini göz önünde tutulan. Bu wagtyň dowamynda öküz uruşlaryny geçirmäge rugsat berler.

Dünjani in gyzel zenany. 28 ýaşly amerikan-britan aktrisasý Anýa Teýlor-Joý altyň kesgitleme düzgünleri boýunça dünjüde in owadan zenan diýlip uylan edildi. Britaniýaly plastiki hirurğ Julian de Silwa şeýle netijä geldi. «Teýlor-Joý ýüzüniň ähli bölükleri fiziki kämillelik nukdaýnazarýndan ölçenende, üşeniji boldy» diýip, lukman belledi.

Maradonanyň köñnekçesi aukSIONda. Argentinaly Diego Maradonanyň 1986-njy ýylda geçirilen Dünjü kubogynyň ýarym final oýnunda geýen köñnekçesi «Sotheby's» aukSIONyna çykarlydy. Lotuň başlangyç bahasy 700 müň dollar. AukSION öňüniň hasaby boýunça, köñnekçäniň bahasy 800 müň – 1,2 million dollar aralygynda bolar.

70 ýaşynda diplom aldy. Malaýziýaly Toh Hong-Keng 70 ýaşynda lukmançylyk diplomuny aldy. Ol Filippinleriň PHINMA uniwersitetini tamamlady. Onuň haýsy hünär ugruny gutarandygy görkezilmeýär. Golaýda uçurym bolan Hong-Keng Sebu şäherindäki uniwersitete 2019-njy ýylda, 66 ýaşynda kabul edilen eken.

Topragyň gatlaklaryny berkider. Permiň milli barlag politehniki uniwersitetiniň (Russiýa) barlagçylary soda önümçiliginiň galyndylaryny – kalsiý karbonatynyň külkesini ulanyp, ulag ýollarynyň toprak gatlaklaryny berkitmegiň usuluny oýlap tapdylar. Bilermenler bu usulyň ýol gurluşygynyň çykdajylaryny azaltjakdygyny aýtdylar.

Marsohod açyş etdi. 2012-nji ýyldan bäri Guzyň planetany öwürnän «Curiosity» marsohody garaşylmadyk açyş etdi. «Sulfata baý sebiti gözläp görkä, «Curiosity» tötdän bir daşy döwdi we onuň içinde sary arassa kükürt kristallarynyň üşmegini ýüze çykardy» diýip, NASA-nyň Reaktiw hereket barlaghanasy habar berýär.

Kindiwanja dron döredildi. Niderlandlardaky Delft tehniki uniwersitetiniň alymlary kindiwanja drony döredtiler. «CrazyFlie» dronnyň agramy 56 gram bolup, olarda garýnjalaryny ugur kesgitläýiş ukubyna meňzeýän nawigasion ulgam bar. Şeýle dronlar ammarlara gözegçilik etmek, gaz syzşlaryny tapmak ýaly işlerde ulanylyp bilner.

TARYHDA ŞU GÜN

1858-nji ýylyň 2-nji awgustynda Londonyň köçelerinde ilkinji gezek hat ýollamak üçin niýetlenen gutular peýda bolýar. Şol gün bütin dünjüde poçta gutsunyň döredilen günü hökmünde bellenilýär. Bu sene, adaty, poçta gutularynyň görkezilen günden has öň bardygyna garamazdan, resmi döredilen günü hasaplanýar.

PEZEŞKIAN KASAM KABUL ETDI

30-njy iýulda mejlisiň binasynda Eýranyň täze saýlanan Prezidenti Masud Pezeşkianyň kasam kabul edişlik dabarasý geçirildi. Pezeşkian parlament wekilleriniň, Konstitusianyň goragçylar geňeşiniň agzalarynyň we kazyýetiň başlygynyň gatnaşmagynda kasam kabul etdi. Bu dabara 80-den gowrak ýurtdan ýokary derejeli myhmanlar, şol sanda, Türkmenistanyň daşary işler ministri R.Meredowyň ýolbaşçylygyndaky türkmen wekiliýeti hem gatnaşdy.

– 14-nji hökümet Eýranyň ösüşi, ykdysady kuwatyny ýokarlandyrmak we adamlaryň ýaşayş-durmuş şertlerini gowulandyrmak üçin tagalla eder – diýip, Pezeşkian belledi.

Ýerine yetiriji häkimiýetiň ýolbaşçysy Ebrahim Raisi aradan çykandan soň bellenen Eýranyň möhletinden öňki Prezident saýlawlarynyň ikinji tapgyry 5-nji iýulda geçirildi. Reformaçy ganatdan dalaşgär, öňki saglyk ministri Pezeşkian sesleriň 53,6 göterimine, konserwator Said Jallili bolsa, sesleriň 44,3 göterimine eýe boldy. 28-nji iýulda Eýranyň ruhy Lideri Aýatolla Ali Hameneýi Masud Pezeşkianyň Prezident wezipesine eýe bolmagyny tassyklaýan karara gol çekdi.

Gaytadan kanslerlige dalaş etmekçi

Germaniýanyň Kansleri Olaf Şols 2025-nji ýylyň milli saýlawlarynda ikinji möhlete dalaş etmäge taýýardygyny aýtdy. Ýöne ony Germaniýanyň Sosial-demokratik partiýasynyň (GSDP) resmi taýdan hödürlemeji esasy şert bolup durýar.

soňky aýlarda pese gaçdy. Bu barada ýurtda geçirilen pikir soralyşyklardan we Ýewropa saýlawlarynda görkezzen pes netijelerinden soň belli boldy.

Men ýene-de kanslerlige dalaş etmekçi – diýip, Olaf Şols Berline guralan metbugat ýygnaýynda mähim edip, GSDP-niň örän agzybir partiýadygyny nygtady. – Bizniň hemmämiz geljekki federal saýlaw kampaniýasyna gatnaşyp, ýeniň gazanarsy – diýip, Şols belledi.

Häkimiýet başyndaky koalisiýa sesleriň diňe üçden birini aldy. GSDP milli saýlawlaryň taryhynda bary-ýogy 13,9 göterim ses gazandy.

Olaf Şolsuň pikirine, hökümetiň esasy wezipesi býujet meselelerini çözmekden, migrasiýa düzgünlerini berkitmekden, ýokary hünärlil işgärleriň ýetmezçiligini bolsa, daşary ýurtlardan öňde hünärmenleri çekmek arkaly çözmekden ybaratdyr. Ol sözüniň dowamynda immigra-siýanyň Germaniýanyň ykdysadyýetini duruklaşdyrýandygyny belledi.

Ýurduň konserwatiw Hristian-demokratik we hristian sosial bileleşikleri hem-de sagçy «Germaniýa üçin alternatiwa» blokary 45 göterimden gowrak ses alyp, öňdeligi eýeledi. 2025-nji ýylyň sentýabr aýynda geçiriljek federal saýlawlaryň önüsyndä Olaf Şols döwrebaplaşdyrýs we jebislik maksatnamasynyň kömegi bilen saýlawçylaryň goldawyny almağa bil baglaýar.

«Wero» töleg hyzmaty ýola goýuldy

ABŞ-nyň «Visa» we «Mastercard» ýaly töleg boýunça ägirtleriniň Ýewropada täze bäsdeş peýda boldy. «Euronews»-in ýazmagyna görä, täze «Wero» hyzmaty eý-ýäm sarp edijileriň köpüsi üçin elýeterli.

Häzirki güne çenli ýewro zolakdaky ýurtlaryň aglabasy sanly tölegler babatda halkara hyzmat edijilerine bil baglap gelýärdi. Ýewropanyň Merkezi bankynyň tassyklamagyna görä, ýewro zolagyndaky ähli elektron kartokalaryň 64 göterimini halkara hyzmatyny üpjün edijiler emele getirýär.

«Wero» – ýeke-täk sanly töleg hyzmaty bilen üpjün etmek maksady bilen döredilip, Ýewropanyň 16 bankynyň we maliýe guramalarynyň ulgamy bolan Ýewropanyň Töleg Başlangygy (EPI) tarapyndan ençeme ýyllap dowam eden işiniň netijesidir. Sanly gapjyk eýýäm bar bolan «Payconiq» we iDEAL ulgamlaryna esaslanýar. Ol müşderilere diňe telefon belgisini ulanyp, Ýewropadaky beýleki ulanyjylara pul geçirmäge mümkinçilik berýär. Indi halkara bank hasabynyň kody bolan IBAN-yn hem zerurlygy

lygynda sanly tölegleri has aňsatlaşdyrman, eýsem, Ýewropanyň maliýe hyzmatlary boýunça strategik özbaşdaklygy gazanmak ugrundaky köpden bäri edýän tagallalarynyň netijesidir. «Wero»-nyň esasy artykmaçlyklaryndan biri hem pul ibermegiň we almagyň tizligidir. Bu başlangyç diňe bir ýewro zogynda sanly tölegleri has aňsatlaşdyrman, eýsem, Ýewropanyň maliýe hyzmatlary boýunça strategik özbaşdaklygy gazanmak ugrundaky köpden bäri edýän tagallalarynyň netijesidir.

2025-2026-njy ýyllarda «Wero»-nyň hyzmatlarynyň üstü onlaň satyn alyşlaryň tölegleri, QR kodlary arkaly tölegler we hasaplaşygyň beýleki mümkinçilikleri bilen dolduryljakdygy habar berilýär.

YUNESKO-nyň sanawyna girizildi

ÝUNESKO-nyň Bütindünjü mirasy komitetiniň Njü-Delide geçirilen mejlisinde Italiýadaky Appiý ýoly Bütindünjü mirasynyň sanawyna goşuldy. Bu Italiýanyň çägindeki abraýly sanawa goşulan 60-njy desgadyr. Miladydan öň, 312-nji ýylda Appiý Klawdiý Sekiň permany bilen gurlan Appiý ýoly öz döwüriniň ösen inženerlik desgasý bolupdyr. Ol Rime öz çäkleriniň giňeltmäge mümkinçilik berip, soňra Rimi

Gresiýa, Müsür we Kiçi Aziýa bilen birleşdirýän möhüm söwda ýoluna öwürüldi. Appiý ýoly Italiýanyň 70-den gowrak ilatly nokadyndan, 15 seýilgähinden, 12 şäherinden we 4 sebitinden geçýär. Ýoluň ugrundan dürli döwürlerden galan aramgähler we willalar, şeýle-de ilkinji iudeý we hristian ýerzeminleri saklanyp galypdyr. Mundan başga-da, Malaýziýadaky Milli Niah seýilgähiniň gowaklarynyň arheologik mirasy, Germaniýadaky Şwerin rezidensiasynyň ansambly, Saud Arabystanynyň Al-Fau arheologik zolagyň medeni landşafty, Rumyniýadaky iki ýer – «Rim imperiýasynyň serhetleri – Dakija» we Türgü-Žiu şäherindäki Brankuzi ýadygärlilik toplumu, şeýle-de Russiýanyň Arhangelsk sebitindäki «Goragly Kenozeryje» medeni landşafty ÝUNESKO-nyň Bütindünjü medeni mirasynyň sanawyna girizildi.

Umuman alanyňda, Njü-Delidäki mejlisiň dowamynda Bütindünjü mirasynyň sanawyna goşmak üçin 25 desga tassyklandy.

Harris saýlawlara gatnaşjakdygyny mähim etdi

ABŞ-nyň wise-prezidenti Kamala Harris şu ýylyň 5-nji noýabrýnda geçiriljek döwlet Baştutanynyň saýlawlaryna Demokratik partiýadan dalaşgärlik etmekçiligini resmi taýdan mähim etdi.

Hindistandan ABŞ-a okamak üçin baryp, soňlugy bilen biolog kärine eýe bolýar. Yamaýkadan ABŞ-a okamaga baran garaýaguz kaksy ykdysadyýet ugrundan bilim alyp, alymlyk derejesine eýe bolýar. Harris hukuk ugrundan ýokary bilimi bolup, birnäçe ýyl San-Fransiskoda prokuror wezipesinde işledi. 2010-njy ýylda Kaliforniýanyň

«Men Demokratik partiýasynyň agzasy Kamala Harris, ABŞ-nyň Prezidenti wezipesine dalaşgärlik edýärin» diýip, X jemgyýetçilik ulgamyndaky akkaundnyda ýazdy. Şeýle hem Kamala Harris ýörite wideoroligini hem ýaýradyp, ýurduň raýatlaryny kampaniýasyny maliýeleşdirmäge çagyrdy. ABŞ-nyň wise-prezidenti golaýda Demokratik partiýanyň dalaşgäri bolmak üçin özüniň zerur goldawa eýedigini mähim edipdi. Partiýanyň kongresiniň 2538 delegaty hem Harrisniň dalaşgärligini makullady. Demokratik partiýadan dalaşgärligini öňe sürmek üçin azyndan 1 müň 976 delegatyň goldawunyň almalý.

21-nji iýulda Jozef Baýden ABŞ-nyň Prezidenti wezipesine gaýtadan saýlanmajakdygyny, şol bir wagtyň özünde wise-prezident Kamala Harrisni Demokratik partiýadan dalaşgär hökmünde hödürlemegini goldaýandygyny aýtdy. Baýden 24-nji iýulda halka üzlenmesinde ýurduň bähbidi üçin şahsy isleglerinden el çekip, saýlawyň öň ýanyndaky kampaniýadan çykýandygyny mähim etdi.

baş prokurory wezipesine dalaşgär bolup, ştatnyň tarhunda bu wezipä saýlanan ilkinji garaýaguz we ilkinji zenan boldy. Harris bu wezipä 2014-nji ýylda gaýtadan saýlandy.

5-nji noýabrda ABŞ-da Prezident saýlawlary geçiriler. Demokratik partiýanyň gurultaýy şu aýyň içinde geçirilip, onuň dowamynda dalaşgär tassyklanar. Respublikaçylar 15-nji iýulda geçirilen partiýa gurultaýynda Ak Tamyň öňki başlygy Donald Trampnyň dalaşgärligini resmi taýdan hödürlediler.

Harris 2020-nji ýylda Demokratik partiýadan Prezident saýlawlaryna dalaşgär boldy, emma partiýanyň içindeki saýlawlarda dalaşgärlige saýlanyp bilmedi. Şol ýyl Demokratik partiýanyň dalaşgäri bolan Jozef Baýden Harris 2020-nji ýylyň 11-nji awgustunda wise-prezident hökmünde uylan etdi. 3-nji noýabrda demokrattaryň saýlawlarda

5-nji noýabrda ABŞ-da Prezident saýlawlary geçiriler. Demokratik partiýanyň gurultaýy şu aýyň içinde geçirilip, onuň dowamynda dalaşgär tassyklanar. Respublikaçylar 15-nji iýulda geçirilen partiýa gurultaýynda Ak Tamyň öňki başlygy Donald Trampnyň dalaşgärligini resmi taýdan hödürlediler.

üşiň gazanmagy bilen Harris 2021-nji ýylyň 20-nji ýanwarýnda wise-prezident hökmünde Prezident Baýden bilen kasam kabul edip, wezipesine girdi. Ol wezipe möhletiniň dowamynda häzire çenli 20 töweregi ýurtda saparda bolup, dünjaniň 150-den gowrak döwlet ýolbaşçysy bilen duşuşdy. Demokratik partiýanyň administrasiýasy, esasan, ykdysadyýete maýa goýumlary çekip, iş ornlarynyň artdyrylmagy üçin tagalla etdi.

Maduro ýeniş gazandy

28-nji iýulda Wenesuelada geçirilen Prezident saýlawlarynda häzirki döwlet Baştutaný Nikola Maduro ýeniş gazandy. Şeýlelikde, Maduro üçünji alty ýylyk möhlete gaýtadan saýlandy. Bu barada Wenesuelanyň Milli saýlaw geňeşiniň başlygy Elwis Amoroso ses berişlikden soň mähim etdi.

reline geçirilip, şol saýlawlarda Nikola Maduro ýeniş gazanypdy. Şeýle-de, 2018-nji ýylyň 20-nji maýynda Nikola Maduro 6,2 million ses alyp, 2019-2024-nji ýyllar üçin Wenesuelanyň prezidentligine gaýtadan saýlandy.

Saýlaw toparynyň maglumatlaryna görä, Madurony 5 million 150 müň 92 saýlawçy ýada ses berenleriň 51,2 göterimi goldady. Maduronyň esasy bäsdeşi, sagçy partiýalardan dalaşgär Edmundo Gonsales bolsa, 4 million 445 müň 978 saýlawçynyň ýada ses berenleriň 44,2 göteriminiň sesine eýe boldy. Saýlawçylaryň 4,6 göterimi bolsa, beýleki sekiz dalaşgäre ses berdi. Saýlawlara gatnaşyk 59 göterim boldy. Saýlawlarda ýeniş gazanan dalaşgär 2025-nji ýylyň 10-njy ýanwarýnda ýurduň täze Prezidenti hökmünde kasam kabul eder.

2013-nji ýylyň 5-nji martynda Hugo Çawes aradan çykandan soň, Wenesuelanyň Prezidentiniň wezipesini Nikola Maduro ýerine ýetirdi. Täze saýlawlar 2013-nji ýylyň 14-nji ap-

Boliwariýa Wenesuela Respublikasy Günorta Amerikanyň demirgazygyndaky ýurt. Demirgazykda Karib deňizi we Atlantik ummany bilen ýuwulýar, gündogarda Gaýana, günortada Braziliýa we günbatarda Kolumbiýa bilen serhetleşýär. Ýurduň ilaty 30 milliona golaýdyr.

G7 Merkezi Aziýa maýa goýmakçy

G7 ýurtlary Merkezi Aziýadaky infrastruktura taslamalaryna 200 milliard dollara çenli maýa goýmaga taýyndygyny mähim etdi. Gazagystan şeýle maýa goýumlarynyň esasy ugurlaryndan biridir. BMG-niň habar berşi ýaly, bu barada ABŞ-nyň Global infrastruktura we maýa goýumlary boýunça hyzmatdaşlyk maksatnamasynyň ýörite utgasydyryşy Helina Matza Gazagystanyň wekiliýeti bilen geçiren duşuşykda aýtdy.

mümkinçilikleri ara alyp maslahatlaşyldy. Ýewropa Bileleşigi Merkezi Aziýada ulag gatnawlaryny ösdürmek maksady bilen 10 milliard ýewro maýa goýmaga meýilleşdirýär. Ýewropa Komissiasý, «Global Gate-

Hyzmatdaşlyk maksatnamasynyň esasy maksady, dünjüde azyk we energiýa howpsuzlygyny üpjün etmek üçin üpjünçilik zynjyrlaryny diwersifikasiýa etmekdir. Maksatnama laýyklykda, G7 ýurtlary – Kanada, Fransiýa, Germaniýa, Italiýa, Yaponiýa, Beýik Britaniýa we ABŞ 2027-nji ýyly çenli ösýän ýurtlara 600 milliard dollar maýa goýmaga maksat edinýär. Şolardan 200 milliard dollary Merkezi Aziýa üçin niýetlenendir.

Helina Matza bilen duşuşykda ABŞ-nyň Gazagystanyň ulag we logistika, arassa energiýa önümçiligi, oba hojalygy, şeýle hem seýrek metallary gazyp almak we gaýtadan işlemek boýunça taslamalaryna maýa goýum

way» strategiýasynyň çäklerinde, transhazar ugruny goldamak maksady bilen sebitiň ulag maksatnamasyny taýýarlaýar. Ýewropanyň Abatlaýyş we ösüş banky Merkezi Aziýada ulag infrastrukturasyny gowulandyrmak üçin 33 infrastruktura taslamasy üçin 18,5 milliard ýewro maýa goýumlaryny çekmegiň zerurdygyny çaklady, şolardan bahasy 5,5 milliard ýewro bolan 13 taslama Gazagystanyň paýyna düşýär. Bu, transhazar ugrunyň mümkinçiliklerini häzirkiki 6 million tonnodan 2040-njy ýyly çenli 26 million tonna çenli artdyrmaga mümkinçilik berer.

«Time»: in gowy 100 ugur

«Time» žurnalý 2024-nji ýylda syňahatçylaryň dürli gyzylanmalaryny we isleglerini nazara alyp, in gowy 100 ugruň sanawyny düzdi. İşjeň dynç alşy söýýänler üçin žurnal Keniýadaky safarini, Malaýziýadaky retroekspresi, AÝşakadaky «Denali» milli seýilgähinde pyýada gezeleçleri we Botswana weloşped ugurlaryny maslahat berýär. Rahatlandyryjy dynç alşy halaýanlar

üçin «Time» Awstriýadaky Gündogar Tirola baryp görmeği, Täze Zelandiýadaky Demirgazyk şapagyndan lezzet almagy ýa-da Samuide dynç almagy maslahat berýär. Ýalňyzlygy küýseýänler üçin bolsa, Niderlandlardaky Dýurgerdam obajygnynda dynç almak maslahat berilýär. Žurnal binagärlilik muşdaklaryna Parizdäki «Le Grand Mazarin» myhman-

hanasyna, gökdürän binalary bilen arзыlanýan Buenos-Aýrese we Londonyň täsin öwürümlü köçelerine baryp görmeği teklip edýär. Sanawda hödürlenen beýleki özüne çekiji ugurlary arasynda Norwegiýanyň insiz deňiz aýlagy arkaly gämi ugurlary, Guanhandaky geň-taň heýkeller, Täze Zelandiýadaky Tutakanyň suwasty dünjüsi we Awstraliýadaky gülgüne köl bar.

DÜNYÄNIŇ REŇKLI MYHMANHANALARY

Myhmanhanalar uşamak we dynç almak üçin amatly şertleri bolan döwrebap merkez bolup, syňahatçylaryň göreňejaý dynç almagyny üpjün edýär. Ginessiň Bütindünjäh rekordlar kitabynyň maglumatlaryna görä, 705-nji ýylda Ýaponiýada döredilen Nisiýama Onsen Keýunkan merkezi resmi taýdan ilkinji myhmanhana hasaplanýar. Soňky ýyllarda dünýäniň dürli künjeginde binagärlik gurluşy, owadanlygy, hödürleňän hyzmatlary we şertleri bilen biri-birinden tapawutlanýan myhmanhanalaryň müňlerçesi guruldy. Gazetimiziň şu sanýnda bezeg aýratynlygy, esasan hem, reňkli gurluşy bilen tapawutlanýan dünýädäki iň meşhur 5 myhmanhana bilen tanşdyrýarys.

● **«Bela Vista», Portugaliýa.** Portiman kenaryna ýerleşýän bu 5 ýyllyzly myhmanhananyň reňkleri Portugaliýanyň tebigy gözlemlerinden yllam alyar. Algarwi sebitinde gurlan goňrumly-alytnsow reňkli myhmanhananyň içki bezeginde, esasan, gök reňk ulanylýpdyr. Gök reňkdäki bezegler myhmanhanany Atlantik ummanyňyň ajaýyp görnüşini bilen birleşdirýär. «Praia da Rocha» kenaryna dynç alyş merkeziňiň ýanynda ýerleşýän bu myhmanhanada reňkli dynç alyş otaglary bilen bir hatarda, dynç alyş howzy, açyk aşhana, palmaly meýdança bar. Portugaliýanyň günortasyndaky kenarykada ýerleşýän bu bina XIX asyrdaky gurlan maşgala öýi bolup, 1934-nji ýylda myhmanhana öwürüldi.

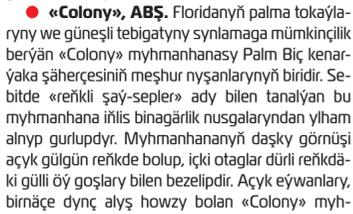

● **«Rosas & Xocolate Boutique», Meksika.** Myhmanhananyň flamingo reňkli binasy romantik gözelligi emele getirýär. Merida şäherindäki kakao bagçylyk meýdanýnda ýerleşýän gülgün reňkli 17 otagly myhmanhananyň ýanynda dynç alyş howzy we çüwdürim bar. Myhmanhananyň howlusyna ýagtylygyň düşmegi bilen gülgün reňkli diwarlar suwda şöhlenip, ajaýyp görnüşini emele getirýär.

● **«JW Marriott», Wýetnam.** «Älemgoşar» şypahanasy atly bu myhmanhananyň her binasy başga bir reňkden yllam alyar. Tailand aýlagynyň Fukuok sebitindäki «JW Marriott» myhmanhanasy syňahatçylyk pudagynda «Wýetnamyň merjen» ady bilen tanalýar. Tropik tokayyň jümmüşinde, maýy deňiziň kenarında ýerleşýän bu toplum owadan reňkli kiçijik şähre meňzeýär.

● **«Colony», ABŞ.** Floridanyň palma tokaýlaryny we güneşli tebigatyny synlamaga mümkinçilik berýän «Colony» myhmanhanasy Palm Biç kenaryna ýerleşýän meşhur nyşanlarynyň biridir. Sebitde «reňkli şaý-sepler» ady bilen tanalýan bu myhmanhana iňlis binagärlik nusgalaryndan yllam alyp gurlupdyr. Myhmanhananyň daşky görnüşü açyk gülgün reňkde bolup, içki otaglar dürli reňkdäki gülli öý goşlary bilen bezelipdir. Açyk eýwanlary, birnäçe dynç alyş howzy bolan «Colony» myhmanhanasy geçmiş bilen geljegi birleşdirýän ajaýyp reňk sazlaşygyny emele getirýär. Myhmanhanada geňiş restoran syňahatçylara iň gowwy gastronomiýa nusgalaryny hödürleýär.

● **Gritti köşgi, Italiýa.** Wenesiýanyň Uly kanalynyň kenarynda ýerleşýän, XVI asyrdaky gurlan köşk myhmanhanasy öz boluşy reňk sazlaşygy bilen töweregine owadanlyk berýär. Daşy şokolad reňk bilen bezelen myhmanhananyň içki bezeginde goýy gyzyl, gök we narýnç reňkler ulanylýpdyr. Myhmanhanada taryhy pursatlary suratlandyran kartinaly burçlar bolup, dälizler kürsüler bilen bezelipdir. Myhmanlar otaglaryň aralarynda kürsülerde oturyp, kitap okap ýa-da çaydyr kofe içip, dynç alyp bilýärler. Myhmanhananyň daşky howlusynda açyk restoran hem bar. Bulardan başga-da, myhmanlar owadan reňkli eýwanlara çykyp, kanaldan geçýän gämileri synlap bilýärler.

● **«Pariz 2024»** mynasybetli taýýarlanan «doodle» açylyşy geçirilen günde – 26-njy ýylda peýda boldy. Kompozisiýada Sena derýasynda, Pariziň binalarynyň üçeginde we beýleki ýerlerde sportuň dürli ugurlary bilen meşgullanýp ýören guşlary we jüýjeleri görmek bolýar. Onuň üstüne basylanda, sahypada olimpiýa oýunlary baradaky habarlar peýda bolýar. Şeýle hem «doodle» her gün üýtgedilýär.

TOMUS IÇIMLIKLERI

Yssy günlerde adam bedeniniň suwuklyga bolan islegi has-da artýar. Köpimiz suwsuzlygymyzy gandyrmak üçin gazlandyrylan ýa-da reňkli içimlikleri içýäris. Emma munuň zyýanly taraplaryny hem göz önünde tutmaly. Sebäbi gazlandyrylan içimlikleriň köp içilmegi agramyň artmagyna ýa-da aşgazan bilen bagly meseleleriň döremegine getirýär. Şonuň üçin tebigy içimlikleri saglamaly. Bu içimlikleri siz öý aşhanasynda gysga wagtda taýýartyp bilersiňiz.

Şetdaly çajy

Süýtli ýertudana

Pomidor şireli mineral suw

● **Şetdaly çajy.** Orta ululykdaky 2 sany şetdalyny ýarým kase kişmiş bilen bilelikde 2 bulgur suw goşup gaýnatmaly. Taýýar bolan goýy suwuklygy süzgüçde süzüp, üstüne 1 bulgur gök çajy we 4 bulgur suw goşmaly. Az salym sowadýyda saklanandan soň şetdaly çajyny içip bilersiňiz. Bu içimlik witaminlere we mineralara baý bolup, deri, göz we ganazlyk üçin peýdaly. Şeýle hem ýürek-damar ulgamyny berkidi, aşgazan-ičege ýetmezçilikleriniň önüni almaga ýardam edýär. Şetdaly demre baý miweleriň biridir.

● **Süýtli ýertudana.** 5-6 sany ýertudana dänelerini blenderden geçirip, ýarým bulgur bişirilän süýt bilen garmaly. Taýýar bolan goýaltma 1 bulgur buzgaýmak goşup, mazaly bulamaly. Isleğe görä oňa dalçyn hem goşup bilersiňiz. C witamini baý bolan ýertudana holesteriniň derejesini peseldýär. Şeýle hem ýürek-damar ýetmezçiligiňiň önüni almaga ýardam edýär.

● **Pomidor şireli mineral suw.** Taze sykylan pomidor şiresine mineral suw hem-de narpyz goşup, lezzetli içimlik taýýarlaň! Pomidor A, C, E witaminlere we foliý turşusyna baý gök önümleriň biridir. Pomidor nerw ulgamyny kadalaşdyrmakda, ýürek keselleriniň önüni almakda peýdalydyr. Şeýle hem Gün şöhlesinden

● **Garpuzly limonad.** Miwe sykjylysyndan geçirilen 2 sany limona 1 nahar çemçesi bal hem-de isleğe görä garpuz goşup, blenderden geçirmeli. Taýýar bolan içimligi süzgüçden geçirip, üstüne 3-4 bulgur sowuk suw goşup garyşdyrmaly. A witaminiň tebigy çeşmesi bolan garpuz göz

derini goramaga hem-de bedeniň garramagyny gijikdirmäge ýardam edýär.

● **Şekersiz limonad.** 4 sany limony miwe sykjylysyndan geçirip, üstüne 1 nahar çemçe bal hem-de 4 bulgur suw goşmaly. Mazaly garyl-

dan soň, sowadýyda 1-2 sagat goýmaly. Bu içimligiň düzüminde köp mukdarda C witamini we antioksidant bar. Şekersiz limonad howanyň yssy günlerinde iň gowwy içimlikleriň biridir.

● **Garpuzly limonad.** Miwe sykjylysyndan geçirilen 2 sany limona 1 nahar çemçesi bal hem-de isleğe görä garpuz goşup, blenderden geçirmeli. Taýýar bolan içimligi süzgüçden geçirip, üstüne 3-4 bulgur sowuk suw goşup garyşdyrmaly. A witaminiň tebigy çeşmesi bolan garpuz göz

Garpuzly limonad

Hyýarly aýran

Dalçynly gök çajy

Sowuk kofe

ÇAGALAR

Şu ýylyň mart aýynda «Google» Nowruz baýramçylygy bilen bagly «doodle» taýýarlady.

Ýer ýüzüniň kindiwanja ýaşaýjylary

Ýer ýüzünde janly-jandarlaryň we ösümlikleriň müňlerçe görnüşü bar. Olaryň köpüsi biziň golaýjygymyza uşaýan hem bolsa, olaryň bardygundan habarymyz hem ýok. Käbir jandartar bolsa şeýle bir kiçi wellin, görni haýrana goýýar. Ine, kiçi jandarlaryň we ösümlikleriň käbiri.

● **Kolibri.** Bu guşlaryň birnäçe görnüşü bolup, esasan, Karib deňiziniň töwereginde uşaýarlar. Iň kiçi görnüşine balary kolibri (latynça: «Mellisuga helenae») diýilýär. Bu guşuň horazlary mäküňlaryndan birneme ulurak – uzynlygy 6,1 santimetr, agramy 2,6 gram bolýar. Mäküňlarynyň agramy 1,95 gram, uzynlygy 5,5 santimetr bolýar. Kolibriňiň ähli görnüşiniň önüni kiçidigine garamazdan, aça çalt ganat jandartar we uçýarlar. Bu guşlar sekuntta 15-80 gezek ganat kakyp, ýüregi minutda 1260 gezek urýar. Guşuň esasy özüne çekiji aýratynlygy howada saklanyp durup, uçup bilmeýdir. Hatda olar howada wagty güllüň şiresini sorup iýmittenýärler. Şeýle-de, bu guşlar uzlygyna we gapdallygyna hem uçup bilýärler. Kolibriňiň peri önüni ýalpyldawuk bolup, reňki we owadanlygy bilen özüne çekýär. Kolibriňiň diňe Yamaýkada duş gelýän «Mellisuga minima» atly görnüşiniň uzynlygy 1 santimetr, agramy bolsa 365 grama barabardyr.

tyndaky agramy bary-ýogy 15 grama ütgýär. Boýy 13 santimetr çenli ulalýan bu jandar kiçidigine garamazdan 5 metre çenli böküp bilýär. Guýrugunyň uzynlygy 20 santimetr ütgýän kiçijik maýymyn Peruda, Ekwadorda, Kolumbiýada, Boliviýada we Braziliýada – Amazonka tokaýlarynda duş gelýär.

● **Deňiz taýçanagy.** Deňizlerde uşaýýan bu jandaryň ululygy 16 santimetrdan 35 santimetr ütgýän 40 töweregi görnüşü duş gelýär. Ýer ýüzüniň ähli ýerindäki tropik deňizlerde uşaýýan bu jandar balyguň bir görnüşü hasaplanýar. Bu jandaryň arkasynda hem-de döşünde süzgüçleri bolýar. Deňiz taýçanagyň käbir görnüşleriniň içi, hatda aňyrsy görnüşleri we şol sebäpli akwariumlarda hem saklanýar. Gözlerini önüni çaltlyk bilen öwürüp, daş-töwereginde bolup geçýän zatlary görüp bilýärler. Şeýle bolansoň, bu jandar suwotlaryň arasynda gizlenip, öz awuny hem-de ýagusyňy synap bilýär. Şeýle-de, egreljän guýrugy arkaly suwotlaryndan ýapuşyp, deňiz akymynda saklanyp bilýär.

● **Tagalak şekilli wölfija.** Britan botanigi Wilýam Roksbeg tarapyndan hasaba alnan bu ösümlik iň kiçi gülli ösümlik hasaplanýar. Suwda bitýän bu ösümlik Aziýada, Afrikada we Amerikada duş gelýär. Ösümliگیň güllüni ululygy 0,1-0,2 millimetr bolup, onuň güldügiňi gözün bilen saýgarmak aňsat däl.

Sörfining türgeni suwa çümmeýärmä?

Iň gyzykly sport bäsleşikleriniň biri bolan sörfing ussatlygy we tejribe talap edýär. Deňizde güýçli tolkun we ýel bolan wagty ýerine ýetirilýän sportuň bu görnüşinde türgen belli ölçegde ýasalan tagta böleginiň üstünde tolkunýň güjüni bilen kenara tarap batly tizlik bilen gaýdýar. Türgen sörfinge başlamazdan ozal, amatly tolkunýň gelmegine garaşyp oturyar. Tolkunýň golaýlap gelenini göreňde bolsa elini kürek ýaly ulanyp, tolkunýň üstüne çykyar we ýerinden turýar. Tolkunýň üstünde wagty agramyny tagtanyň dürli yerlerine berip, ugruny we tizligini sazlaýar. Aslynda tolkunýň üstünde ýerine ýetirilýän hem bolsa, soňky ýyllarda tolkunýň ýok wagty hem sörfingi ýerine ýetirmegiň dürli usullary döredildi. Olaryň biri-de ýelkenli sörfingdir. Bu usulda sörfing tagtasyna ýelken oturdylýar. Tizlik bolsa ýelň güjüne hem-de türgeniň beden hereketlerine bagly bolýar. Mundan başga-da, gaýylyk ýa-da deňiz motory arkaly hem sörfing ýerine ýetirilýär. Dürli ýaşdaky adamlar tarapyndan ýerine ýetirilýän sörfingde deňiz ulagy tarapyndan çekilýän görnüşinde türgen deňagramlylygyny saklamak üçin aýagyňyň aşagynda tagtanyň ön tarapyňy çalaýa ýokary galdyrmaly bolýar. Şeýle hem gaýyga bag-

lanan ýüpuň ujundan tutup, bedeniňi birneme arkan ýatymaly bolýar. Suwuň ýüzünde taýýan adam sagatdaky tizligi 50 kilometre barabar bolan gaýyga baglanan, uzynlygy 20 metre barabar bolan üç sany ýüpe mäkäm ýapuşýar. Muňa garamazdan, ýykylmazlyk üçin çalasyňlyk bilen göwresini saga-çepi gyyşardyp, deňagramlylygyny saklamaly bolýar. Gaýyguň tizligi sagatda 35 kilometrdan aşak düşse tagtanyň üstündäki adam ýykylyar.

SÖRFING BARADA

● Adamlar sportuň bu görnüşü bilen irki döwürlerden bäri gyzyklanypdyr. Iňlis deňizçisi Jeýms Kuk 1777-nji ýylda Taiti we Oahu adalaryna baranda ýerli uşaýjylaryň tagta münüp, suw tolkunlarynyň üstünde güýmenje üçin sörfing bilen meşgullanýandyklaryny belläp geçipdir. 1920-nji ýylda gawaili ýüzüji Dýuk Kahanamoku ilkinji resmi sörfing klubuny döredýär. 1912-nji ýylda Stokgolmda, 1920-nji ýylda Antwerpde geçirilen Olimpiýa oýunlarynda 100 metre ýüzmede altyn medala mynasyp bolan Kahanamoku sörfing sportunyň dünýäde ýaýbaňlandyrylmagyna hem goşant goşýar. Sportuň bu görnüşü ilkinji gezek 2021-nji ýylda geçirilen «Tokio – 2020» tomusky Olimpiýa oýunlarynyň maksatnamasyna girizilýär.

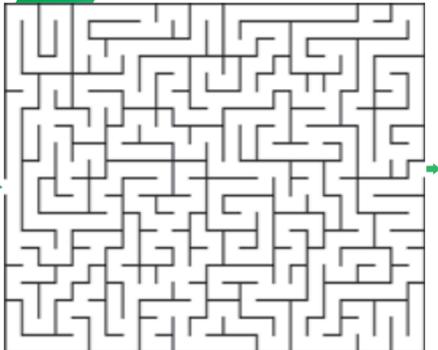
Gyzykly pursat

8 tapawudy tapyň!

Labirint

Olimpiýa oýunlarynyň «doodle»-y

Dünýäde iň köp ulanylýan gözleg saýty hasaplanýan «Google» Parizde geçirilýän Tomusky Olimpiýa oýunlary mynasybetli «doodle» taýýarlady. «Doodle» dünýäde bolup geçýän belli seneler, baýramçylyklar, meşhur şahsyýetleriň doglan günleri, sport bäsleşikleri mynasybetli taýýarlanylýar. Şeýle ýagdaýda «Google»-yň nyşany üýtgedilip, bellenilýän sene mynasybetli suratlar, sanlar ýa-da şekiller goýulýar. Ýagny saýty açanyňda, onuň nyşanynyň ýerinde bu baýramçylyk mynasybetli taýýarlanan kompozisiýany görmek bolýar.

«Pariz 2024» mynasybetli taýýarlanan «doodle» açylyşy geçirilen günde – 26-njy ýylda peýda boldy. Kompozisiýada Sena derýasynda, Pariziň binalarynyň üçeginde we beýleki ýerlerde sportuň dürli ugurlary bilen meşgullanýp ýören guşlary we jüýjeleri görmek bolýar. Onuň üstüne basylanda, sahypada olimpiýa oýunlary baradaky habarlar peýda bolýar. Şeýle hem «doodle» her gün üýtgedilýär.

Şu ýylyň mart aýynda «Google» Nowruz baýramçylygy bilen bagly «doodle» hem taýýarlady.

Parižde sport baýramçylygy ýokary depginde dowam edýär

100 ýyldan soň 3-nji gezek tomsky Olimpija oýunlaryny guraýan Parižde ilkinjiliklere, täzeliklere, täsinliklere, medeniýet-sungat eserlerine baý bolan özboluşly açylyş dabarasından soň ilkinji 5 günün netijesinde, medal sanawynda hytaýlylar öňde barýar. Olar medallaryň gowşurylyp başlanan gününden, ýagny 27-nji awgustdan 31-nji awgus-

ta çenli aralykda 9 altyn, 7 kümüş, 3 bürünç, jemi 19 medal gazandylar. Ýer egeleleri Fransiya bolsa 3-sini Leon Marşanyň gazanan altyn medallardan 8-sini alyp, 8 altyny bolan Yaponiýadan kümüş medallarynyň sany bilen öňe geçip, 2-nji ýerde barýar. Olaryň umumlykda 26 medaly bar. 3-nji ýerdäki Yaponiýadan soň 7 altyn medally Awstraliya 4-nji

oruny egeleşýär. Ýeňil atletika ýaryşlarynyň hem başlanmagy bilen XXXIII tomsky Olimpija oýunlarynda ýeňiş ugrundaky göreşiň mundan soň hasam ýokartlanmagyna, täze-täze rekordlaryň goňulmagyna garaşylýar. Esasan hem, ýüzme ýaryşlarynda Olimpija rekordlarynyň tüzelenjän Pariž 2024 tomsky Olimpijasy ýokary depginde dowam edýär.

PARIŽDE 3 ALTYN MEDALA YETEN ILKINJI TÜRGEN

● **YÜZMEK.** Umumlykda medallar toplumyň 35-si paýlanjak ýüzme ýaryşynda ilkinji 5 günde 20 ugrun ýeňilisi belli boldy. Erkekleriň arasynda fransiyaly Leon Marşan 3 altyn medal gazanyp, Olimpija oýunlarynyň ýyldyzy bolmak ugrundan öňe saýlanýar. Ol 400 metr garuşykda Maýkl Felpsniň 16 ýylyk Olimpija rekordyny tazelap (4:02,95 minut) altyn medal gazanmagyndan soň, 1 günde hatda 2 sagadyň içinde ýene-de 2 altyn medala mynasyp boldy. Üstesine-de ikinde hem Olimpija rekordyny tazelap, 100 metr erkin ýüzmeke 2 minut 05,85 sekunda pelehana gelip, wengriýaly Kristof Milaguy Tokioda goýan rekordyny, soňra 200 metr kebelekleýin ýüzüde 1 minut 51,2 sekunda ýaryşy tamamlap, ýene-de Milaguy Yaponiýanyň paýtagtynda tazelan rekordyny öz adyna geçirdi. Ähi döwürleriň iň öňde ýüzüjisi Maýkl Felps hem 2 sagadyň dowamynda 2 Olimpija rekordy bilen altyn medal gazanmady.

Erkekleriň arasynda 100 metr erkin ýüzmeke hytaýly Pan Çzanle 46,40 sekunda pelehana gelip, şu ýylyň başynda Dohada goýan öz rekordyny tazelap. 200 metr erkin ýüzmeke rumyniýaly Dawid Popowicz, 400 metr erkin ýüzmeke germaniýaly Lukas Martens, 800 metr erkin ýüzmeke-de irlandiýaly Daniel Wiffen Olimpija rekordyny hem-de Ýewropa rekordyny tazelap, münberniň iň ýokary basgançagynda çykdy. 100 metr arkanlaýyn ýüzmeke italiýaly ýüzüji Tomas Çekkon, 100 metr brass ýüzüde başga bir italiýaly Nikolo Martineni altyn medal gazandylar. 4x100 metr erkin estafeta ýüzüde ABŞ-nyň topary Awstraliya hem-de Italiýadan öňe saýlanyp, bassyr 3-nji, umumlykda 11-nji gezek Olimpija çempiony boldy. 4x200 metr erkin estafeta ýüzüde Beýik britaniýalylara Tokiodan soň Parižde-de taý tapylmady. Olar ABŞ we Awstraliýany yzda galdyrdylar.

Zenalarň arasynda 100 metr erkin ýüzmeke swesiýaly Sara Şöström 2-nji Olimpija altyn medalyny gazandy. 200 metr erkin ýüzmeke Olimpija rekordyny tazelan awstraliýaly Moll O'Kallahan (1:53,27 minut), 400 metr erkin ýüzmeke ýene-de awstraliýaly Ariane Titmus ýeňiji boldy. 1500 metr aralygy erkin ýüzmeke Keýti Ledeki özüne degişli Olimpija rekordyny tazelap, bassyr 2-nji altyn medalyny gazandy. Onuň Olimpija medallarynyň sany 12-ä ýetdi. Anastasiya Kirpichnikowa (Fransiya) kümüş, Izabel Marie Gose (Germaniýa) bürünç medal gazandy. 100 metr arkanlaýyn ýüzmeke awstraliýaly Kaýli MakKeown Olimpija rekorduny goňup, altyn medala mynasyp boldy. 100 metr brass ýüzüde Günorta afrikaly Tatjana Smit, 100 metr kebelekleýin ýüzmeke amerikalý Torri Huske, 400 metr garuşyk ýüzmeke bolsa kanadaly Sammer MakIntosh amerikalý Keýti Grimes hem-de Emma Weýantdan öňe saýlandy. Toparlaýyn 4x100 metr erkin estafeta görnüşde Awstraliýanyň topary Olimpija rekorduny tazelap, bassyr 4-nji, soňky 6 ýaryşda-da 5-nji gezek Olimpijanyň çempiony bolmagy başardy.

● **DZYÝUDO.** Ilkinji gezek 1964-nji ýylda Tokio Olimpijasynda maksatnama girizilen dzýudoda erkekleriň arasynda 60 kg agram derejesinde gazygystanly Ýeldos Smetow ýeňiji boldy. Ol bu ugurda altyn medal gazanan ilkinji gazygystanly dzýudodçy hökmünde hasaba alyndy. 66 kg agramda ýaponi-

Manu Bhaker bilen Sarabot Singh bürünç medala mynasyp boldy. Ýekeleşýin ýaryşlarda 10 metr sapaça bäsleşiginde erkeklerden hytaýly Se Yuý altyn medal gazandy. Italiýaly Federiko Nito Maldini bilen Paolo Monna ikisi kümüş we bürünç medallary paýlaşdylar. 10 metr tüpeň ýaryşynda hytaýly Şen Lihao ýeňiji bolup, Pariždäki 2-nji altyn medalyny boýnuna dakdy. Şwesiýaly Wiktor Lindgren 2-nji, horwatiýaly Miran Maričić 3-nji ýeri egeledi.

Zenalarň arasynda 10 metr tüpeň hem-de sapaça bäsleşikleriniň ikinde-de koreýlylar öňe saýlandy. 10 metr tüpeň bäsleşiginde Hgo Zin Ban altyn, hytaýly Huan Yuýtin kümüş we şwesiýaly Odrí Gonýa bürünç medala mynasyp boldy. 10 metr sapaça ýaryşyň finalynda iki koreý duşuşy, Ye Zin O watandaşy Ye Ži Kimden üstün çykdy. Hindistany Manu Bhaker bolsa 3-nji orny egeledi.

Trep ýaryşlarynda erkeklerden britaniýaly Natan Haýlz altyn, hytaýly Si In kümüş, gwatemalaly Žan Pier Brol bürünç medal gazandy. Zenalarň arasynda gwatemalaly Adriana Ruano rekord görkeziji bilen taryhy çempionlyga mynasyp boldy. Ol ýurdunyň adyndan Olimpija oýunlarynda altyn medal gazanan ilkinji türgen hökmünde hasaba alyndy. Trep görnüşinde gazanylan 2 medal Gwatemalanyň Olimpija oýunlarynyň taryhynda gazanan ilkinji altyn hem-de bürünç, umumlykda-da 3-nji medalydyr. Zenalarň arasynda 2-nji ýeri italiýaly Silwana Stanko, 3-nji orny-da awstraliýaly Penni Smit egeledi.

● FEHTOWANIÝA.

Fehtowaniýa boýunça 3 görnüşiniň hem ýekeleşýin ýaryşlary tamamlandy. Erkekleriň arasynda spaga görnüşde ýaponiýaly Koki Kano altyn, fransiyaly Yannik Borel kümüş, müsürli Mohamed El-Sağed bürünç medal egeledi. Kano Tokioda toparlaýyn ýaryşda altyn medal gazanypdy. Rapira görnüşde gonkongly Çeun Ka Lon finalda italiýaly Filippo Makini ýeňişe sezewar edip, bassyr 2-nji gezek altyn medala mynasyp boldy. Amerikalý Nik Itin Tokiodan soň Parižden hem bürünç medal bilen dolandy. Sablýa görnüşde uzly-uzyna 3 çempionlyk gazanan wengriýaly Aron Sitagiden soň çempion uýtgedi, Günorta koreýaly San Uk O altyn medala mynasyp boldy. Ol Tokioda toparlaýyn ýaryşda çempionlyk gazanypdy. Tunisli Fares Ferjani kümüş medal alan bolsa italiýaly Luji Sametla bu sapa hem altyn medal gazanmak başartmady. Ol Tokioda 2 kümüş, Londonda 1 bürünç medal gazanypdy.

Zenalarň arasyndaky spaga görnüşde finalda fransiyaly Orián Mallony ýeňen gonkongly Wiwian Kong altyn medala mynasyp boldy. Münberni 3-nji basgançagyna bolsa wengriýaly Ester Muhari çykdy. Rapira görnüşde çempion uýtgedi. 30 ýaşundaky amerikalý Li Kifer finalda wataňdasy Loren Skruggsdan üstün çykyp, bassyr 2-nji çempionlygyny gazandy. Bürünç medal hem demirgazyk amerikalýlarňyky bolup, kanadaly Elanor Harwi 3-nji ýeri egeledi. Sablýa görnüşde iki fransuz türgeniniň arasyndaky finalda Manuel Brune wataňdasy Sara Balzerden üstün çykyp, altyn medala mynasyp boldy. Iki türgenem Tokioda toparlaýyn ýaryşda kümüş medal gazanypdy. 3-nji ýere Pekin 2008-iň çempiony, ukrainaly Olga Harlan mynasyp boldy. Bu onuň umumlykda 5-nji Olimpija medalydyr.

Zenalarň arasynda spaga boýunça toparlaýyn ýaryşda italiýaly türgenler ýeňiş gazandy. Nawarria, Rizzi, Santuçio hem-de Fiamingo daýdan düzülen topar finalda ýer egeleleri Fransiýanyň fehtowaniýa-

ýeňiş gazandy, bu ugurda soňky 4 Olimpijada 3-nji altyn medalyny aldy. Toparyň ýyldyzy Simone Baýlz 5-nji altyn, umumlykda 8-nji Olimpija medalyny gazandy. Italiýanyň ýygundyşy kümüş, Braziliýanyň ýygundyşy bürünç medal egeledi.

Erkekleriň arasynda ýekeleşýin köpgörnüşli ýaryşda ýaponiýaly Şinnosuke Oka altyn medala mynasyp boldy. Bu ugurda ýaponlar bassyr 4-nji altyn medalyny gazandylar. Kümüşdür bürünç medallary hytaýly gimnastikaçylar – Çzan Bohen bilen Şyao Zoten egelediler.

● KOREÝLERIŇ 10-NJY ÇEMPIONLYGY

● **ÝAYDAN OK ATMAK.** Ýaýdan ok atmak boýunça zenalarň arasyndaky toparlaýyn ýaryşda ýene-de Günorta Koreýanyň türgenleri – Hun Youn Žeon, Siheon Lim, Suheon Nam dagy ýeňiji boldy. Finalda hytaýly mergenleri 5:4 hasabynda ýeňen koreýler bu ugurda umumlykda 28-nji altyn medalyny gazandy. Günorta Koreýanyň zenalar topary 1988-nji ýyldan bäri altyn medalyny ýeňiji bolup gelýär. Zenalarň toparlaýyn ýaryşy şol ýyl Olimpija oýunlarynyň maksatnamasyna girizilipdi. Niderlandlary 6:2 hasap bilen ýeňen meksikanlar ilkinji bürünç medalyny gazandylar.

Erkekleriň arasyndaky toparlaýyn ýaryşda-da çempion uýtgedi. Finalda ýer egeleleri Fransiýany 5:1 hasabynda ýeňen koreýler bassyr 3-nji, umumlykda 7-nji gezek altyn medala mynasyp boldy. Günorta Koreýanyň düzüminde çykyş eden Kim Že Deok Tokioda hem çempionlyk gazanypdy. Kim Wun Ži bolsa bassyr 3-nji altyn medalyny boýnuna dakdy. Edil Fransiya ýaly 3-nji ýer duşuşygynda Hytaýdan 6:2 üstün çykan Türkiýe hem bu ugurda ilkinji medalyny gazandy.

● **SUWA BÖKMEK.** Sportuň suwa bökmek görnüşinde bu ugrun iň öňdebarýujylary hasaplanýan hytaýlylar altyn medallarynyň sany artdyrmagyň dowam edýär. Zenalarň arasynda sinhronlaýyn 3 metr trampolinden bökmekde hytaýly Çen Iwen bilen Çan Yun altyn, amerikalý Sara Bekon bilen Kessidi Kuk kümüş hem-de britaniýaly Ýasmin Harper bilen Skarlett Mju Jensen bürünç medala mynasyp boldy. Erkekleriň arasynda sinhronlaýyn 10 metr platformadan bökmekde Ýan Hao bilen Ljyan Szjynse altyn medal gazandy. Olar britaniýaly Tom Deýli bilen Noa Williamsdan hem-de kanadaly Raýlan Wins bilen Natan Žombor-Mareýden köp utuk almagy başardy.

Zenalarň arasynda sinhronlaýyn 10 metrlik platformadan bökmekde hytaýly gyzlar – Çzen Yuýsi bilen Şyuan Hunčan ikisi altyn medal gazandylar. Çzen Yuýsi Tokioda hem bu ugurda ýeňiji bolupdy. Şyuan Hunčan bolsa Tokioda ýekeleşýin ýaryşda altyn medal alypdy. 2-nji orny Demirgazyk Koreýanyň türgenleri – Kim Mi Rae bilen Žo Žin Mi, 3-nji orny-de britaniýaly Andrea Spendolini-Siriexi bilen Loi Tulson egeledi.

● **TRIATLON.** Sportuň 3 görnüşiniň – ýüzme, welosportu hem-de ýlgamagy özünde jemleýän triatlonda ýeňijiler belli boldy. 2000-nji ýylda maksatnama girizilen triatlonda erkekleriň arasynda Beýik britaniýaly Aleks Li pelehana 1 sagat 43 minut 33 sekunda gelip, altyn medal egeledi. Ol Taze zelan-

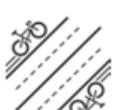
ýaly Hifumi Abe bassyr 2-nji altyn medalyny gazandy. 73 kg agram derejesinde azerbaýjanly Hidaýet Heýdarow finalda fransiyaly Žoan Benžamin Gabadan üstün çykyp, altyn medala mynasyp boldy. Bu azerbaýjanlaryň dzýudoda 16 ýyldan soň gazanan 2-nji altyn medalydyr. 81 kg agram derejesi boýunça finalda gruziýaly Tato Grigalaşwiliň ýeňişe sezewar eden ýaponiýaly Takanoři Nagase Tokiodan soň Parižde-de münberniň çür depesine çykdy. Koreýaly Li Žun Hun bilen täjigistany Soman Mahmadbekow bürünç medala mynasyp boldy. Bu täjigistanyň taryhyndaky 5-nji Olimpija medalydyr. 90 kg agram derejesindäki ýaryşda gruziýaly Laşa Bekauri Tokiodan soň Parižde-de altyn medal gazandy. Ol finalda ýaponiýaly Sanşiro Muraodan üstün çykdy. Bürünç medala fransiyaly Maksim-Gael Ngaýap Hambu bilen gresiyaly Teodoros Sedalis mynasyp boldy.

Zenalarň arasynda 48 kg agram derejesinde Natsumi Tsunoda finalda mongoliýaly Bauwuodoriin Baasankhuny ýeňip, altyn medala mynasyp boldy. 52 kg agramda özbegistanly Diğora Keldiğorowa finalda kosowly Distria Krasnikiden üstün çykmagy başardy. 26 ýaşundaky Keldiğorowa tomsky Olimpija oýunlarynda altyn medal gazanan özbegistanly ilkinji zenan türgen hökmünde adyny taryha ýazdyrdy. Krasniki Tokioda 48 kg agramda altyn medal gazanypdy. 57 kg agram derejesinde altyn medala kanadaly Krista Deguçi mynasyp boldy, ol finalda Günorta Koreýanyň türgeni Huh Mi Mini ýeňişe sezewar etdi. Tokio 2020-niň finalçysy fransiyaly Sara-Leonie Sisike bu gezek bürünç medal bilen oňnut etmeli boldy. Şeýle-de, ýaponiýaly Haruka Funakabo hem 3-nji ýeri egeledi. 63 kg agramda sloweniýaly Andreýa Leški finalda meksikalý Priska Awiti Alkarasy ýeňip, altyn medala mynasyp boldy. Tokio 2020-niň çempiony fransiyaly Klariss Agbenienu, şol sanda kosowly Laura Fazio bürünç medal gazandylar. 70 kg agram derejesinde horwatiýaly Barbara Matič altyn, germaniýaly Miriam Butkerei kümüş hem-de Tokioda kümüş medal gazanan awstriýaly Mikaela Polleres bilen belgiýaly Gabriella Willems bürünç medala mynasyp boldy.

● NYŞANA OK ATMAK.

Sportuň bu görnüşiniň toparlaýyn 10 metr tüpeň ugru boýunça hytaýly Huan Yuýtin bilen Şen Lihao altyn medala mynasyp boldy. Bu ugurda koreýaly Keum Ži Hyeon bilen Pak Ha Žun kümüş, gazygystanly Aleksandra Le bilen Islam Satpaýew bürünç medal gazandy. Toparlaýyn 10 metr sapaça ýaryşynda serbiýaly Zorana Arnowiç bilen Damir Makij altyn, nyşana ok atmak boýunça ilkinji medalyny gazanan Türkiýeden Şewwal İlaýda Tarhan bilen Yusuf Dikeç kümüş hem-de hindistany

çylaryny 30:29 hasabynda ýeňdiler. Hytaýly 32:31 hasap bilen ýeňen polýaklar bürünç medal gazandylar. Erkekleriň arasyndaky toparlaýyn spaga ýaryşynda Günorta Koreýanyň türgenleri altyn medala mynasyp boldy. Bu olaryň bassyr 3-nji altyn medalynydyr. Toparyň düzüminde çykyş eden Bon Gil Gu mundan öňki 2 altyn medalyny gazanlymagynda-da ully rol oýnapdy. Wengriýadary Fransiya degişlilikde, kümüş we bürünç medal gazandylar.

● **WELOSPORT.** Welosport ýaryşlarynyň wagt bäsleşiklerinde erkekleriň arasynda belgiýaly Remko Ewenepoel altyn, italiýaly Filippo Ganna kümüş, belgiýaly Wut wan Aert bürünç medala eýelik etdiler. Zenalarň arasynda bolsa awstraliýaly Greýsi Brawn, britaniýaly Anna Henderson hem-de amerikalý Hloe Dygert altynlyr kümüş we bürünç medala mynasyp boldular.

Welosportuň kyn görnüşleriniň biri bolan mauntraýkda erkekleriň arasynda çempion uýtgedi. Beýik britaniýaly Tom Pidkok iň ýakun bäsdeşleri – fransiyaly Wiktor Koretskiden 0,9, Günorta afrikaly Alan Haterliden 0,11 sekunt oň pelehana gelip, bassyr 2-nji altyn medalyny gazandy. Zenalarň arasynda fransiyaly Polin Ferran-Prewo altyn, amerikalý Haýli Batten kümüş hem-de swesiýaly Jenni Rissweds bürünç medala mynasyp boldy.

Welosportuň BMX görnüşinde-de 2 ýaryşyň çempionlary belli boldy. BMX erkin bäsleşikde erkekleriň arasynda argentinalý Hoze Torres Hli britaniýaly Kiran Raýliden hem-de fransiyaly Antoni Žanžandan öňe saýlandy. Zenalarň arasynda bolsa hytaýly Den Ýawen altyn medal gazanmagy başardy. Kümüş medala amerikalý Perris Benegas, bürünç medala-da awstraliýaly Natalýa Diem mynasyp boldy.

● SPORT GIMNASTIKASY.

Gimnastikanyň 3 görnüşiniň biri bolan sport gimnastikasy ýaryşynda toparlaýyn bäsleşikler tamamlandy. Erkekleriň arasynda Yaponiýanyň ýygundyşy 2016-njy ýyldan soň tazedan ýeňiş münberiniň iň ýokary basgançagyna çykmagy başardy. Bu olaryň erkekleriň arasyndaky toparlaýyn ýaryşdaky 8-nji Olimpija altyn medallary boldy. Yaponiýanyň ýygundyşy 1960-1976-njy ýyly aralygynda bassyr 5 gezek çempionlyk gazanypdy. Kümüş medala Hytaýyň, bürünç medala-da ABŞ-nyň ýygundyşlary mynasyp boldy. Zenalarň arasyndaky toparlaýyn ýaryşda ABŞ-nyň ýygundyşy

XXXIII tomsky Olimpija oýunlarynyň medal sanawy (27–31-nji iýul aralygy)

Medal gazanan ýurtlar	Altyn	Kümüş	Bürünç	Jemi	
1	HYTAÝ	9	7	3	19
2	FRANSIÝA	8	10	8	26
3	YAPONIÝA	8	3	4	15
4	AWSTRALIYA	7	6	3	16
5	BEÝIK BRITANIÝA	6	6	5	17
6	GÜNORTA KOREÝA	6	3	3	12
7	ABŞ	5	13	12	30
8	ITALIYA	3	6	4	13
9	KANADA	2	2	3	7
10	GERMANIYA	2	2	2	6
11	GONKONG	2	0	2	4
12	ŞWESIYA	1	1	2	4
13	NIDERLANDLAR	1	1	1	3
14	GRUZIYA	1	1	0	2
15	TÄZE ZELANDIYA	1	1	0	2
16	BELGIYA	1	0	2	3
17	GAZAGYSTAN	1	0	2	3
18	GÜNORTA AFRIKA RES.	1	0	2	3
19	HORWATIYA	1	0	1	2
20	GWATEMALA	1	0	1	2
21	IRLANDIYA	1	0	1	2
22	RUMYNIYA	1	0	1	2
23	ARGENTINA	1	0	0	1
24	AZERBAÝJAN	1	0	0	1
25	SERBIYA	1	0	0	1
26	SLOWENIYA	1	0	0	1
27	ÖZBEGISTAN	1	0	0	1
28	WENGRIYA	0	2	1	3
29	DEMIRGAZYK KOREYA	0	2	0	2
30	BRAZILIYA	0	1	3	4
31	POLŞA	0	1	2	3
32	KOSOWO	0	1	1	2
33	MEKSIKA	0	1	1	2
34	ŞWEÝSARIYA	0	1	1	2
35	TÜRKIYE	0	1	1	2
36	FIJI	0	1	0	1
37	MONGOLIYA	0	1	0	1
38	TUNIS	0	1	0	1
39	HINDISTAN	0	0	2	2
40	MOLDOWA	0	0	2	2
41	AWSTRIYA	0	0	1	1
42	MÜSÜR	0	0	1	1
43	GRESIYA	0	0	1	1
44	SLOWAKIYA	0	0	1	1
45	ISPANIYA	0	0	1	1
46	TÄJIGISTAN	0	0	1	1
47	UKRAINA	0	0	1	1

çempionlygy soňky pursatda britanlara aldyrdy. Bu ýeňiş britanlaryň şu görnüşdäki ilkinji Olimpija çempionlygydyr. 0,15 sekunt yza galan Niderlandlar 2-nji orny egeledi. Germaniýaly kürekiçi zenalar bürünç medal bilen oňnut etmeli boldular.

● **SKEÝTBOARDING.** Tomsky Olimpija oýunlarynyň täze sport görnüşlerinde bolan skeýtboarding boýunça zenalarň arasynda köçe ugru boýunça ýaponiýaly gyzlar goşa üstünlük gazandy. 272,75 utuk toplan Koko Yozişawa altyn, 265,95 utuk gazanan başga bir ýaponiýaly türgen Liz Akama kümüş medala mynasyp boldy. Braziliýaly Raýssa Leal bürünç medal gazandy. Leat Tokioda kümüş medal alypdy.

Erkekleriň arasyndaky ýaryşda çempion uýtgedi. Bu ugrun ilkinji çempiony ýaponiýaly Yute Horigome 281,14 utuk bilen bassyr 2-nji gezek altyn medala mynasyp boldy. Ol bu ugurda amerikalý türgenler – Jagger Iton bilen Naýja Hjustony yzda galdyrmagy başardy.

3-nji ALTYN MEDALY

● **ATÇYLK SPORTY.** Atçylk sportunyň üç tapgyrly ýaryşynda germaniýaly Mihael Yung soňky 4 Olimpijada 3-nji çempionlygyny gazandy. 41 ýaşundaky çapyskuwar özüniň «Chipmunk Frh» atly aty bilen Londondy Riodan soň Parižde-de ýeňiji boldy. Ol bu ugurda awstraliýaly Kristofer Bertondan hem-de britaniýaly Laura Kolleden öňe saýlandy. Üç tapgyrly ýaryşyň toparlaýyn bäsleşiginde altyn medal Beýik britaniýaly çapyskuwarlar gazandy. Fransiýalylar 2-nji, ýaponiýalylar 3-nji orny egeledi.

● **STOL TENNIS.** Olimpija oýunlarynyň maksatnamasyna 2-nji gezek bar bolan stol tennis boýunça garuşyk jübütler ýaryşynda hytaýly – Won Çusin bilen Sun İnşa ikisi altyn medal eýelemeği başardy. Olar finalda Demirgazyk koreýly tennisçilerden üstün çykdy. Bürünç medala Günorta koreýaly Lim Žon Hun bilen Şin Yu Bin mynasyp boldy.

ILKINJI ZENAN TÜRGEN

Pariz 2024-iň çäginde nusgana ok atmak boýunça 10 metr tüpeň görnüşinde bäsleşen gruziýaly Ni-no Salukwadze taryhy rekord goýdy. 55 ýaşyndaky türgen 10-njy gezek Olimpiýa oýunlaryna gatnaşan ilkinji zenan, umumylykda 2-nji türgen boldy. Onan ön kanadaly atçylyk sportunyň wekilini Iyn Millar 1972-2012-nji ýyllar aralygynda jemi 10 gezek Olimpiýa oýunlaryna gatnaşypdy (1980-nji ýyldaka gatnaşmandy). Salukwadze bu gezekki ýaryşda 38-nji orny eýeledi. Ol ilkinji Olimpiadasynda, ýagny 1988-nji ýylda SSSR-iň adyndan wekilçilik edipdi we 25 metr tüpeň ýaryşynda altyn, 10 metr tüpeň bäsleşiginde bolsa kümüş medal gazanypdy. Ol bu medallardan 20 ýyl soň Pekinde 10 metr tüpeň bäsleşiginde bürünç medala mynasyp bolupdy. Salukwadze 36 ýyllyk döwürde 3 dürti topar bilen çykyş etdi. Ilki SSSR-iň adyndan wekilçilik eden Salukwadze, 1992-nji ýylda Birleşen topar bilen Olimpiýa oýunlaryna gatnaşypdy. 1996-njy ýyldan bäri bolsa ol Gruziaýanyň adyndan çykyş edip gelýär.

Salukwadze Pariz 2024-de 25 metr tüpeň ýaryşynda-da gatnaşar.

◆ Angliýanyň «Premier Ligasy» wise-çempiony «Arsenal» «Serie A»-nyň «Bolonya» toparyndan 22 ýaşly italýan goragçysy Rikkardo Kalafiorini 5 ýylluk şertnama bilen düzümine goşup, iňlis kluby oňunçynyň ozalky toparyna 45+5 million ýewro berer.

◆ Türkiýäniň «Fenerbahçe» topary «Sewilýanyň» marokkoly hüjümçisi, 27 ýaşyndaky Yussef En-Nesirini 19,5 million dollara transfer edip («Süper Lig» rekordy boldy), onuň bilen 5 ýylluk şertnama baglaşdy.

◆ Saud Arabystanyň «Al-Itihad» topary «Aston Wil-lanyň» 25 ýaşyndaky fransiyaly ýyldyzy Mussa Diabini 60 million ýewro transfer edip, onuň bilen 5 ýylluk (her ýyly üçin 20 million ýewro berer) şertnama gol çekdi.

◆ Geçen möwsümi «Romada» kärendesine geçiren «Bağeriň» eýranly hüjümçisi Serdar Azmun BAE-niň «Şabab Al-Ahli» toparyna transfer bolup (5 million ýewro), ol arap kluby bilen 3 ýyla niýetlenen şertnama baglaşdy.

◆ Italiýanyň «Roma» topary ýurduň başga bir kluby «Yuwentusyň» geçen möwsüm «Frozinone» toparynda oýnan 21 ýaşyndaky argentinaly wingeri Matias Souteni 26+4 million ýewro transfer etdi (5 ýylluk şertnama).

◆ Belgiýanyň «Klub Brugge» toparunyň ukrainaly hüjümçisi Roman Ýaremeçuk 4 ýylluk şertnama bilen Gres-iýanyň «Olimpiakos» toparyna geçip (5 million ýewro), ol geçen möwsümi «Walentisýada» kärendesine oňnapdy.

◆ Gres-iýanyň AEK topary «Sewilýadan» 32 ýaşyndaky argentinaly ýarymgoragçy Erik Lamelany 3 ýylluk şertnama bilen tölegsiz düzümine goşdy.

Garaşylýan toparlar 3-nji tapgyra çykdy

UEFA Çempionlar Ligasynda 2-nji saýlama tapgyryň jogap duşuşyklary hem oýnaly, 3-nji saýlama tapgyra çykan toparlar belli boldy. 1-nji oýunlarda ýeňiş gazanan toparlaryň hemmesi diýen ýaly nobatdaky tapgyra çykmagy başardy.

Çempion toparlaryň duşuşyklarynda Wengriýanyň «Ferenwaros» topary myhmançylykda Uelsiň «Nýu Seýnts» toparyny 2-1 hasabynda ýeňdi. Azerbaýjanyň «Garabag» topary-da Gibraltarly çempiony «Linkoln Red Imps» toparynyň derwezesinden jogapsyz 5 gol girizdi. Gollaryň 3-sini Juninio öz adyna ýazdyrdy. Norwegiýanyň «Bude-Glimt», Polşanyň «Yagelloniýa Belostok», Çehiýanyň «Sparta Praga», Şwesiýanyň «Malmö» klublaryna jogap oýnunda-da ýeňiş gazanmak kyn düşmedi. Polýak kluby «Yagelloniýa» öz meýdançasynda «Panewyžasy» 3-1 hasabynda ýeňiş sezewar etdi. Dartylynly geçen oýunda polýak toparynyň gollarynyň ikisini penaltiden Pululu, beýlekisini-de Beneta ýalňyşlyk bilen öz derwezesinden geçirdi. Minskiň «Dinamosy» öz meýdançasynda Bolgariýanyň «Ludogores» toparyny Iwan Bakharyň ýeke-täk goly bilen 1-0 hasabynda ýeňdi. Ýöne bu ýeňiş myhmançylykda 2-0 hasabynda utulan minskiilere ýeterlik bolmady.

Çempion däl toparlaryň duşuşygynda Žoze Mourinionyň tällim berýän «Fenerbahçe» topary öz meýdançasynda «Lugano» bilen duşuşdy. Myhmanlar 1-0 hasabynda öňe saýlansa-da, Jeko hem-de Şimanskiň gollary «Fenerbahçe» toparyna ýeňiş getirdi. Bir hepde öň 6-2 hasabynda ýeňiş gazanan Kiyewiň «Dinamosy» Serbiýanyň «Partizan» toparyny myhmançylykda-da ulý hasap bilen ýeňiş sezewar etdi. 3-0 hasabynda ynamly ýeňiş gazanan ukrainaly toparlaryň gollaryny Yarmolenko, Wanat hem-de Karawayew geçirdi.

3-nji saýlama tapgyrynda çempion toparlaryň arasynda «Garabag» «Ludogores» bilen, «Malmö» PAOK bilen duşuşar. Esasy göreş çempion däl klublaryň arasynda bolup, «Dinamo Kiyew» «Rejnýers» bilen, «Lill» «Fenerbahçe» bilen, «Slawiya Praga» bolsa «Yunion Sen-Žillua» bilen duşuşar. 3-nji saýlama tapgyryň 1-nji oýunlary 6-7-nji awgustda, jogap oýunlary-da 13-nji awgustda oýnalar.

2-nji saýlama tapgyryň jogap oýunlarynyň netijeleri: «Dinamo Minsk» (Belarus) — «Ludogores Razgrad» (Bolgariýa): 1-0 (0-2), «Petrokub Hinçeşti» (Moldowa) — APOEL (Kipr): 1-1 (0-1), «Nýu Seýnts» (Uels) — «Ferenwaros» (Wengriýa): 1-2 (0-5), «Boras Banja Luka» (Bosniýa) — PAOK (Gres-iýa): 0-1 (2-3), RFS (Latwiýa) — «Bude-Glimt» (Norwegiýa): 1-3 (0-4), «Kl Klaskwik» (Ferer adalary) — «Malmö» (Şwesiýa): 3-2 (1-4), «Sparta Praga» (Çehiýa) — «Şamrok Rovers» (Irandiýa): 4-2 (2-0), «Midtýullan» (Daniýa) — «UE Santa Koloma» (Andorra): 1-0 (3-0), «Slowan Bratislawa» (Slowakiýa) — «Sele» (Sloweniýa): 5-0 (1-1), «Yagelloniýa Belostok» (Polşa) — «Panewyžys» (Litwa): 3-1 (4-0), «Garabag» (Azerbaýjan) — «Linkoln Red Imps» (Gibraltar): 5-0 (2-0), «Makkabi Tel Awiw» (Ysraýyl) — FKSB (Rumyniýa): 0-1 (1-1), «Fenerbahçe» (Türkiýe) — «Lugano» (Şweýsariýa): 2-1 (4-3), «Partizan» (Serbiýa) — «Dinamo Kiyew» (Ukraina): 0-3 (2-6).

3-nji tapgyryň duşuşyklary: Çempion toparlar: «Garabag» (Azerbaýjan) — «Ludogores Razgrad» (Bolgariýa), «Slowan Bratislawa» (Slowakiýa) — APOEL (Kipr), «Sparta Praga» (Çehiýa) — FKSB (Rumyniýa), «Malmö» (Şwesiýa) — PAOK (Gres-iýa), «Midtýullan» (Daniýa) — «Ferenwaros» (Wengriýa), «Yagelloniýa Belostok» (Polşa) — «Bude-Glimt» (Norwegiýa); Çempion däl toparlar: «Slawiya Praga» (Çehiýa) — «Yunion Sen-Žillua» (Belgiýa), «Lill» (Fransiýa) — «Fenerbahçe» (Türkiýe), «Dinamo Kiyew» (Ukraina) — «Rejnýers» (Şotlandiýa), «Red Bull Salsburg» (Awstriýa) — «Twente» (Niderlandlar).

Pariz 2024: futbolda çärýek finalçylar belli boldy

Parizde geçirilen XXXIII tomusky Olimpiýa oýunlarynda erkekleriň hem-de zenanlaryň arasyndaky futbol ýaryşynyň toparçalaryndaky duşuşyklary tamamlandy.

«A» toparçada Fransiýanyň ýygynydy soňky duşuşygynda Taze Zelandiýany Mate-ta, Due hem-de Kalimundonyň gollary bilen 3-0 hasabynda ýeňdi. Olar ilki ABŞ-ny 3-0, soňra Gwineýany 1-0 hasaplar bilen utupdy. Tierri Anriň tällimçiligindäki Fransiýa 3 oýunda 7 gol geçirip, ýeke gol hem geçirmän toparçada 1-nji orny eýeledi. Taze Zelandiýadan soň Gwineýany 3-0 hasabynda utan ABŞ toparçada 2-nji orna mynasyp boldy.

«B» toparçada ýaryş şowsuz başlan Argentina soňky duşuşygynda Ukrainany Al-mada we Eşeweriniň gollary esasynda utdy (2-0). Marokkoda utulan argentinler Yragy 3-1 hasabynda ýeňipdi. 3-nji duşuşykda Marokkonyň ýygynydy Yragyň derwezesinden jogapsyz 3 gol girizdi. Netijede, 6 utuk toparlar Marokko bilen Argentina çärýek finala çykydy. 2 toparyňam ähli görkezijileri deň bolup, özara duşuşykda Marokko 2-1 hasabyn-me-deň oýnan Müsür Özbegistandan 1-0 hasabynda üstün çykydy.

«D» toparçada Ýaponlar hem edil fransuzlar ýaly 3 oýunda 9 utuk gazandy. Ýeke gol geçirtmeden 7 gol geçiren Ýaponiýa ilki Paragwaýy 5-0, soňra Malini we Ysraýyly 1-0 hasaplar bilen ýeňipdi. Ysraýyly 4-2 hasabynda ýenen Paragwaý soňky duşuşygynda Malini hem 1-0 hasap bilen ýeňdi we toparçada 2-nji orny eýeledi.

Şu gün geçiriljek çärýek finalda Marokko — ABŞ (18:00), Ýaponiýa — Ispaniýa (20:00), Müsür — Paragwaý (22:00) hem-de Fransiýa — Argentina (00:00) duşuşyklary oýnalar.

Zenanlaryň arasynda çärýek finalda bolsa ABŞ — Ýaponiýa (18:00), Ispaniýa — Kolumbiýa (20:00), Kanada — Germaniýa (22:00), Fransiýa — Braziliýa (00:00) duşuşyklary oýnalar.

Zenanlaryň arasynda çärýek finalda 3-nji duşuşygynda Müsürden Ibrahim Adeliň gollary esasynda 2-1 hasabynda utuldy. Toparçada Müsür 1-nji, Ispaniýa 2-nji orny eýeledi. Dominikanlar bilen golsuz deň-

da ýeňipdi we toparçada 1-nji orny eýeledi.

«C» toparçada Özbegistany hem-de Dominikan Respublikasyny ýenen Ispaniýa 3-nji duşuşygynda Müsürden Ibrahim Adeliň gollary esasynda 2-1 hasabynda utuldy. Toparçada Müsür 1-nji, Ispaniýa 2-nji orny eýeledi. Dominikanlar bilen golsuz deň-

TÜRKMENISTANYŇ GURLUŞYK WE BINAGÄRLIK MINISTRIGINIŇ AŞGABAT GURLUŞYK ORTA HÜNÄR OKUW MEKDEBI 2024/2025-nji okuw ýyly üçin aşakdaky hünär ugurlaryndan hünär-tehniki bilimi boýunça talyplýga kabul edýär:

1	Senagat we raýat jaý gurluşygynyň ussasy
2	Binagär-bezeg işi
3	Geodeziýaçy
4	Awtomobil ýollarynyň we uçuş meýdançalarynyň gurluşygynyň hem-de ulanylyşynyň ussasy
5	Nebit we gaz geologiýasy
6	Nebit we gaz guýularyny burawlaýjy ussa
7	Nebit we gaz cykaryjy operator
8	Nebit we gaz guýularında barlag işlerini geçiriji geofizik
9	Buhgalterçilik işi
10	Menejer (ykdsadyýetiň esaslaryny öwrenmek bilen)

Aşgabat gurluşyk orta hünär okuw mekdebine Türkmenistanyň umumy orta bilimli raýatlary giriş synaglarynyň netijeleri boýunça kabul edilýär. Okuwyň möhleti 1,5 ýyl, okuwlar tölegli. Gündizki we agşamky bölümleri hem bar. Resmi iş kagyzlary Aşgabat şäherinde 2024-nji ýylyň 29-njy awgustyna çenli kabul edilýär.

Resmi iş kagyzlarynyň sanawy:

- bellenen nusgada direktoryň adyna ýazylan arza;
- bellenen nusgada sowalnama (anketa);
- bilimi baradaky resminamanyň asyl nusgasy;
- bellenen nusgadaky saglyk kepillnamasy;
- soňky okan ýerinden (işläň ýerinden, harby bölümden) häsiýetnama;
- 3x4 ölçegdäki alty sany fotosurat.

Bulardan başga-da, okuwa girmäge isleg bildirýänler ýokarda görkezilen resminamalar bilen birlikde, kabul ediş toparyna aşakdakylary görkezýärler we nusgalaryny tabşyryrlar:

- pasportyny (eger şahsy pasporty alynmadyk bolsa, onda dogluş hakyndaky şahadatnamasyny);
- Türkmenistanyň Ýaragly Güýçlerinde harby gullugy geçenler harby şahadatnamasyny, harby gullugy geçmedik ýigitler ýazylyş şahadatnamasyny we ýaşayan ýeri boýunça harby wekillikden güwähatyny. Dalaşgär talyplýga kabul edilmek üçin artykmaç hukukdan peýdalanýandygyny tassyklaýan beýleki resminamalary görkezip bilەر.
- Nädogry berlen maglumatlar we resmi iş kagyzlary üçin dalaşgär şahsy jogapkärçilik çekýär.

Giriş synaglary ähli hünärler boýunça matematika we Türkmenistanyň taryhy derslerinden geçirilýär. Dersler boýunça giriş synaglary Türkmenistanyň orta mekdepleriniň okuw maksatnamalary esasynda şu ýylyň 29-30-njy awgustynda orta hünär okuw mekdebinde döwlet dilinde dilden geçirilýär. Giriş synaglarynyň tertibinde bellenen wagtda synaga esassyz sebäplere görä gelip bilmedikler ýa-da dersleriň biri boýunça synagdan geçip bilmedikler soňky synaglary goýberilmelýär.

Bellik: 1,5 ýyl möhletli okuwlary tamamlan uçurymlara döwlet nusgasyndaky başlangyç hünär bilimi hakynda diplom berilýär.

Salgysy: Aşgabat şäheriniň Gurbansoltan eje şaýolunyň 10-njy jaýy. Telefon belgileri: 28-14-56, 28-20-04, 28-07-74, 28-07-79.

TÜRKMENISTANYŇ GURLUŞYK WE BINAGÄRLIK MINISTRIGINIŇ AŞGABAT GURLUŞYK ORTA HÜNÄR OKUW MEKDEBI edara-kärhanalarda işleýän işçileri, raýatlary işçi hünärleri boýunça taýýarlamak we gaýtadan taýýarlamak, hünär derejesini ýokarlandyrmak maksady bilen, aşakdaky hünärler boýunça gysga möhletli

OKUWLARA ÇAGYRÝAR

- 1 Armaturçy-betonçy
- 2 Asfaltbetonçy
- 3 Betonçy, kerpiç örüji
- 4 Binagärlik bölüklerini galyplap ýasaýjy we ýelmeýji
- 5 Demirbeton we metal gurnamalaryny gurnayjy
- 6 Elektrik togy we gaz bilen kebsirleýji
- 7 Elektromontýor
- 8 Gaz bilen kebsirleýji we kesiji
- 9 Mermerçi
- 10 Plita ýelmeýji
- 11 Plastik önümleri kebsirleýji
- 12 Slesar-santehnik
- 13 Suwagçy-reňkleýji (100 metr belentlige çenli)
- 14 Tehniki howpsuzlyk we zähmeti goramak boýunça instruktör
- 15 Ýük ýüklemekde we düşürmekde daňyjy-berkidiji (polat tanaplary daňyjy-berkidiji)
- 16 Beýiklikdäki işleri ýerine ýetiriji
- 17 Diň gurnayjy
- 18 Diňli kranlaryň maşinisti
- 19 Gursaw basgançaklaryny gurnayjy
- 20 Köpri kranlaryň maşinisti

OKUWLARYŇ MÖHLETI 2 AÝ

Resmi iş kagyzlarynyň sanawy:

- bellenen nusgada direktoryň adyna ýazylan arza;
- işleýän ýerinden kepillnama (işleýän bolsa);
- pasportyň, orta bilim hakynda şahadatnamanyň nusgasy;
- 3x4 ölçegdäki iki sany fotosurat.

Bellik: 6 aýlyk (hünär taýýarlygy), işgärleriň hünär derejesini ýokarlandyrmak we olary gaýtadan taýýarlamak maksatnamalary boýunça gysga möhletli okuwlary tamamlan diňleýjilere bellenen tertipde, okandygy, deňişli nusgadaky hünär taýýarlygy hakynda şahadatnama berilýär.

Salgysy: Aşgabat şäheriniň Gurbansoltan eje şaýolunyň 10-njy jaýy. Telefon belgileri: 28-20-04, 28-14-56, 28-07-79, (+99365) 56-80-28.

RASSELL ÝEŇIŞ GAZANSA-DA, HAMILTON ÝEŇIJI DIÝLIP YGLAN EDILDI

Formula 1 boýunça möwsümiň 14-nji ýaryşy Belgiýanyň Stawole şäherindäki «Spa-Frankorçamps» trassasynda geçirildi. 7.004 kilometrik trassada 44 aýlawy ilkinji bolup, «Mercedes» toparynyň britan sürüjisi Jorj Russell tamamlady. Ýöne baýrak gowşurylyş dabarasından soň onuň ulagynyň agamy düzüme gabat gelmeýändigini Russellini ýeňiş hasaba alynmady. Netijede, «Mercedes» toparynyň beýleki sürüjisi, ýaryşy 2-nji orunda tamamlan Ljewis Hamilton ýeňiji diýlip yglan edildi. Onuň görkezzen netijesi 1 sagat 19 minut 57,566 sekunda deň boldy. Bu onuň şu möwsümdäki 2-nji, karýerasyndaky 105-nji ýeňiş hökmünde hasaba alyndy.

«McLaren» toparynyň awstraliýaly sürüjisi Oskar Piastri ýeňijiden 0,647 sekunt yza galyp, 2-nji ýere mynasyp boldy. Ýaryşa ilkinji hatardan başlan «Ferrari» toparynyň monakoly piloty Şarl Lekler 3-nji orny eýeledi. Soňky 3 ýylyň çempiony, «Red Bull» toparynyň niderland piloty Maks Werstappen bu ýaryşda-da ýeňiş gazanyp bilmedi. 4-nji ýeri eýelän Werstappene 4 ýaryşdan bäri ýeňiş gazanmak başardanok. Ol çempionlyk gazanan 3 möwsüminde zyly-zyzyna 4 ýaryşy ýeňişsiz tamamlamady.

Geçirilen 14 ýaryşdan soň F1-e arakesme berler. Sürüjileriň sanawynda Werstappen 277 utuk bilen 1-nji orny eýeleýär. «McLaren» toparynyň britan sürüjisi Lando Norris 199 utuk bilen 2-nji orunda barýar. 3-nji basgançakdaky Lekleriň 177, 4-nji orundaky Piastriň 167, şeýle-de bu ýaryşdan soň 5-nji ýere düşen Karlos Saýns Junioriň 162 utugy bar. Möwsümiň 15-nji ýaryşy 25-nji awgustda Niderlandlaryň Zandwoort şäherinde geçiriler.

IKI ÝARYŞDA-DA ISPANLAR ÇEMPIONLYK GAZANDY

Futbol boýunça 19 ýaşa çenlileriň arasynda geçirilen Ýewropanyň 2 çempionatynda-da, oganlaryň arasynda-da, gyzlaryň arasynda-da Ispaniýanyň 19 ýygynydy çempion boldy. Demirgazyk Irlandiýada geçirilen erkekleriň arasyndaky ýaryşda Ispaniýanyň ýygynydy finalda Fransiýanyň ýygynydy Brawo (41) hem-de Diaonyň (69) gollary esasynda 2-0 hasabynda ýeňdi. Bu olaryň 5 ýyldan soň gazanan 12-nji çempionlygydyr. Ispaniýanyň ýygynydy bu ugurda 11 çempionlygy bolan Angliýadan öňe geçdi.

● Zenanlaryň arasyndaky ýaryş Litwada geçirilip, finalda Ispaniýa bilen Niderlandlaryň 19 toparlary duşuşdy. Çekeleşikli geçen oýunda Ispaniýanyň ýygynydy goşmaça wagtda 2-1 hasabynda ýeňişni baýram etdi. Duşuşykda Ispaniýanyň gollaryny 6-njy minutda Marisa, 118-nji minutda-da Eguiguren geçirdi. Niderlandlaryň ýeke-täk goly bolsa 59-njy minutda Tolhoek öz adyna ýazdyrdy. Bassyr 3-nji, soňky 6 ýaryşda 5-nji, umumylykda-da 6-njy çempionlygyny gazanan Ispaniýanyň ýygynydy bu babatda Germaniýa bilen deňleşdi.

Магазин запчастей для бытовой техники РЕАЛИЗУЕМ:

- фреон для автомобильных кондиционеров;
- фреон для холодильников и кондиционеров всех марок;
- компрессоры для сплит систем и оконных кондиционеров всех марок;
- компрессоры и электродвигатели для бытовых, витринных и промышленных холодильников;
- электродвигатели для пылесосов;
- запасные части для стиральных машин.

Тел.: 96 07 67 865 09 57 67 863 30 81 01